

Gmina Brzeźnica

Strategia Rozwoju Gminy Brzeźnica

na lata 2016-2026

SŁOWNIK UŻYTYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW	4
1. WSTĘP	5
1.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY BRZEŹNICA	5
1.2. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ	6
1.3. MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	8
2. DIAGNOZA SYTUACJI.....	10
2.1. RYS HISTORYCZNY	10
2.2. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA.....	10
2.3. ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY	13
2.4. ZASOBY KULTUROWE GMINY	16
3. SFERA SPOŁECZNA	22
3.1. DEMOGRAFIA	22
3.2. RYNEK PRACY	25
3.2.1. BEZROBOCIE	25
4. SFERA GOSPODARCZA	27
4.1. SFERA GOSPODARCZA	27
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	29
5.1. MIESZKALNICTWO	29
5.2. SIEĆ KOMUNIKACYJNA	31
5.3. SIEĆ WODOCIĄGOWA	31
5.4. SIEĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ODPADAMI	32
5.5. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA	34
6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	35
6.1. EDUKACJA	35
6.2. KULTURA I SPORT	37
6.3. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	38
6.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	41

7.	ZARZĄDZANIE.....	43
7.1.	MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWE GMINY.....	43
8.	ANALIZA STRATEGICZNA GMINY BRZEŹNICA	46
8.1.	BILANS STRATEGICZNY GMINY BRZEŹNICA.....	46
8.1.1.	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	46
8.1.2.	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	48
8.1.3.	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	50
8.2.	ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY BRZEŹNICA.....	52
8.2.1.	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	53
8.2.2.	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	55
8.2.3.	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	56
9.	WYBÓR STRATEGII GMINY BRZEŹNICA	58
9.1.	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO GMINY BRZEŹNICA	58
9.2.	ANALIZA SWOT/TOWS GMINY BRZEŹNICA.....	59
9.3.	WIZJA ROZWOJU GMINY BRZEŹNICA	64
10.	PROGRAMY STRATEGICZNE GMINY BRZEŹNICA	65
10.1.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU ORAZ SPRAWNEGO I BEZPIECZNEGO FUNKCJONOWANIA SPOŁECZEŃSTWA”.....	65
10.2.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI POPRAZ WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH”	69
10.3.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNO – ŚRODOWISKOWEJ”	71

10.4.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „OCHRONA WALORÓW KULTUROWYCH GMINY ORAZ STWORZENIE OFERTY AGROTURYSTYCZNEJ”.....	74
11.	STRATEGIA GMINY BRZEŹNICA A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE.....	76
11.1.	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020 , DŁUGOOKRESOWA STRATEGII ROZWOJU KRAJU POLSKA 2030.....	76
11.2.	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO	76
11.3.	STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU ŻAGAŃSKIEGO.....	77
12.	WDRAŻANIE STRATEGII	78
12.1.	METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY BRZEŹNICA NA LATA 2016-2026.....	78
12.2.	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	79
12.3.	PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY BRZEŹNICA	80
13.	ZAŁĄCZNIKI	81
	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	84
	SPIS WYKRESÓW	87

SŁOWNIK UŻYTYCH POJĘĆ I SKRÓTÓW

Cel strategiczny	cel, jaki gmina chce osiągnąć w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu;
Gmina	Gmina Brzeźnica
JST	jednostka samorządu terytorialnego
MSP	mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
NFOSIGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Polityka branżowa	opis działań kierunkowych i zasad postępowania w określonej dziedzinie, które posłużą do realizacji celów
Priorytet	określenie wagi konkretnego celu operacyjnego powodującego potrzebę jego realizacji przed innymi
Program	zbiór zadań (ew. projektów) wskazujący przedmiot podejmowanych działań, jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za ich wykonanie i nadzór oraz wskaźniki oceny stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów
Ustawa o finansach publicznych	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późniejszymi zmianami)
Ustawa o dochodach ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego	ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 513 z późniejszymi zmianami)
WFOSIGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Wizja gminy	wyobrażenie przyszłego, pożądanego stanu JST
WPF	wieloletnia prognoza finansowa – zgodna z ustawą o finansach publicznych
Wskaźnik	narzędzie pomiaru osiągnięcia celu lub realizacji programów, projektów i zadań
Zadanie	podstawowa jednostka realizacyjna służąca osiągnięciu wyznaczonych celów, wskazująca przedmiot zadania, osobę odpowiedzialną za wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt realizacji i źródła finansowania
Zasady	wartości i przesłanki określające politykę branżową, będące podstawą do wyznaczania kierunków podejmowanych w ramach jej działań
Zrównoważony rozwój	rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje integracja działań ekonomicznych, społecznych oraz przyrodniczych w celu utrzymania trwałości jego rezultatów oraz możliwości zaspokajania potrzeb poszczególnych społeczności współczesnego i przyszłych pokoleń

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY BRZEŹNICA

Planowanie jest rzeczą niezbędną, ale jednocześnie trudną, z uwagi na pierwiastek niepewności, który jest nieodłączną częścią przyszłości. Niemniej trudno dotrzeć do celu bez wcześniejszego uświadomienia sobie, w jaki sposób wyznaczony cel osiągnąć. Na co zatem winno się zwracać uwagę, aby wysiłek w dążeniu do celu nie okazał się próżny? Przede wszystkim trzeba jasno i wyraźnie sprecyzować cele, a następnie określić dostępne dla nas sposoby dotarcia do nich. **Tworzenie strategii, wspartej wieloletnim planowaniem, jest właśnie takim narzędziem umożliwiającym realizację zamierzeń.**

Należy zdać sobie sprawę, że każdy obszar kraju posiada swoją specyfikę, zatem każda jednostka samorządowa powinna określić swe cele samodzielnie. Strategia uniwersalna, zawierająca wszystkie możliwe aspekty rozwoju, z pewnością nie będzie tu narzędziem skutecznym.

W związku z powyższym dobra strategia powinna posiadać następujące cechy:

- **unikalność** – musi być specyficzna dla danego środowiska,
- **rzetelność** – musi być oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też „wbudowana” w otoczenie (krajowe i unijne),
- **użyteczność** – musi przetwarzać dalekosiężne cele w konkretne zadania wykonywane w ramach kolejnych budżetów,
- **aktualność** – musi być okresowo weryfikowana.

Strategia opracowana przez REMEDIS SA w 2014 roku została zaktualizowana w styczniu 2016 roku przez pracowników Urzędu Gminy Brzeźnica.

ZASADNICZYM CELEM STRATEGII GMINY BRZEŹNICA JEST ODPOWIEDŹ NA PYTANIE:

W JAKIM MIEJSCU BĘDZIEMY ZA 10 LAT ?

Jaki przyjąć horyzont
czasowy?

W niniejszej strategii
postanowiono
przyjąć perspektywę
do roku 2026.

Dlaczego warto posiadać strategię rozwoju?

Strategia jest dokumentem nakreślającym główne cele i kierunki przyszłego rozwoju gminy, uwzględniającym potrzeby społeczności lokalnej. Strategia winna być realizowana poprzez przygotowanie nowych i modyfikowanie już prowadzonych działań na terenie gminy. Działania te porządkuje się w programy odpowiadające celom strategicznym.

1.2. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Podczas tworzenia strategii Gminy Brzeźnica postanowiono nawiązać do idei „zrównoważonego rozwoju gminy” przyjętej w formie „Agendy 21”, w której działaniami objęto trzy podstawowe obszary aktywności: gospodarkę, środowisko (zarówno przyrodnicze jak i przestrzenne) oraz społeczeństwo. Strategia zrównoważona winna być nakierowana na przyszłe pokolenia i koordynować zróżnicowane potrzeby gminy poprzez pryzmat szanowania potrzeb we wszystkich trzech zasadniczych obszarach.

Tworząc zamierzenia strategii kierowano się następującymi przesłankami:

- władze lokalne chcą pełnić rolę aktywnego inspiratora i koordynatora działań w gminie,
- współpraca różnych środowisk lokalnych może przynieść wiele dodatkowych korzyści niemożliwych do osiągnięcia indywidualnie,
- gmina chce być otwarta na kontakty zewnętrzne widząc w nich źródło rozwoju i innowacji,
- poprawa jakości życia mieszkańców całej gminy związana jest z poprawą sytuacji gospodarczej.

Prace nad strategią składały się z następujących elementów:

- I. Określenie stanu aktualnego:
Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej gminy. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:
 - sytuacji demograficznej i społecznej,
 - stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
 - stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
 - sytuacji gospodarczej,
 - problematyki przestrzennej i mieszkaniowej,
- II. Określenie potencjału rozwojowego,
- III. Zagregowana analiza możliwości rozwoju gminy Brzeźnica,
- IV. Wizja Rozwoju,
- V. Określenie Programów Strategii Gminy,
- VI. Koordynacja strategii z innymi dokumentami strategicznymi,
- VII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji strategii,
- VIII. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Gminy projektu Strategii.

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju Gminy. Przygotowana Strategia Rozwoju Gminy Brzeźnica obejmuje perspektywę do roku 2026. Na poziomie szczegółowym zadanie to przejęte jest przez dokumenty operacyjne.

Oprócz wiedzy i doświadczenia zespołu pracującego nad tworzeniem strategii kierowano się zasadą wykorzystania dotychczasowych prac i propozycji zgłaszanych w Gminie. Innymi źródłami informacji były dokumenty strategiczne jednostek nadrzędnych:

- I. Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020,
 - II. Strategia Rozwoju Powiatu Żagańskiego 2015 - 2023,
- oraz dokumenty Gminy Brzeźnica:

- I. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Brzeźnica na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020,
- II. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brzeźnica na lata 2014-2020.
- III. Studium Uwarunkowań i Kierunków Rozwoju Gminy Brzeźnica

Ponadto korzystano ze stron internetowych podmiotów mieszczących się na terenie gminy i danych statystycznych. Podczas spotkań związanych z pracą nad strategią zbierano informacje od przedstawicieli różnych środowisk Gminy, które następnie wykorzystano podczas przygotowywania niniejszego opracowania.

1.3. MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Schematycznie miejsce Strategii pośród innych podstawowych dokumentów dotyczących rozwoju jest następujące:

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień strategii.

Ogólnie dokumenty dotyczące rozwoju strategicznego gminy podzielić można na dwa obszary:

Dokumenty kierunkowe:

STRATEGIA – dokument nadrzędny względem innych aktów prawa miejscowego,

POLITYKI BRANŻOWE – opisy działań kierunkowych i zasad postępowania, szczegółowe dla poszczególnych branż (np. Plan Zagospodarowania Przestrzennego).

Dokumenty realizacyjne:

PLANY/PROGRAMY – zespoły projektów i zadań w określonej branży; mogą zawierać montaż finansowy,

PROJEKTY – zespoły powiązanych zadań realizowanych na podstawie harmonogramów, ze wskazanymi źródłami finansowania i wskaźnikami osiągnięcia celów,

ZADANIA – podstawowe jednostki realizacyjne, wskazujące: przedmiot zadania, osoby odpowiedzialne za wykonanie i osoby nadzorujące, termin rozpoczęcia i zakończenia realizacji zadania, sposoby realizacji, kwoty środków finansowych przeznaczonych na zadanie, sposób odbioru poprawności wykonania zadania, wskaźniki oceny osiągnięcia celów.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że oprócz dokumentów wewnętrznych – stworzonych wewnątrz jednostki samorządowej (lub dla niej obligatoryjnych, mimo innego pochodzenia) – istnieć mogą inne, zewnętrzne dokumenty dotyczące strategii, które JST chce akceptować, mimo iż nie są obowiązujące od strony formalnej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY BRZEŹNICA MA CHARAKTER OTWARTY

2. DIAGNOZA SYTUACJI

2.1. RYS HISTORYCZNY

Pierwsze wzmianki na temat Brzeźnicy pochodzą z 1217 roku i mówią o przekazaniu jej Augustianom. Wieś znana była również pod nazwami Bresnicha i Briesnitz. Położona na Wzgórzach Dalkowskich, w dolinie rzeki Brzeźnicy przy założeniu otrzymała kościół i probostwo. W latach 1786-1787 miejscowość była podzielona na dwie części Górną i Dolną Brzeźnicę. Górna część posiadała kościół katolicki, plebanię, szkołę salę wiejską i młyn, w dolnej części z kolei znajdował się folwark ziemiański i młyn wodny. Do roku 1810 Brzeźnica należała do żagańskich Augustianów, później dzierżawcą został Rothenbach.

Sytuacja zmieniła na terenie Gminy zmieniła się po II Wojnie Światowej. Po wyjeździe ludności niemieckiej, wieś zaczęli zasiedlać przybysze z różnych części Polski. Dziś (31.12.2015 r.) na terenie Gminy mieszkają 3870 osoby.

Rysunek 1 – Herb Gminy Brzeźnica

Herb Gminy Brzeźnica przedstawia w czerwonej tarczy herbowej srebrną wieżę z otworem bramnym o czarnym prześwicie i dwoma oknami, nakrytą trójkątnym daszkiem srebrnym, zwieńczonym złotą gałką, a na niej chorągiewka złota skierowana w prawo. W głowicy herbu z lewej strony znajduje się srebrny kogut o złotych łapach i grzebieniu, z lewej natomiast, czarna głowa wołu o srebrnych rogach między trzema złotymi gwiazdami sześcioramiennymi. Wizerunek wieży pochodzi z godła pieczęci sądowych Brzeźnicy Górnej, natomiast kogut – z podobnego godła Brzeźnicy Dolnej. Głowa wołu otoczona trzema gwiazdami to godło górali czadeckich, którzy osiedlili się na terenie Gminy po 1945 roku. Autorem projektu herbu i flagi Gminy jest jej mieszkaniec, Mieczysław Kołeczek.

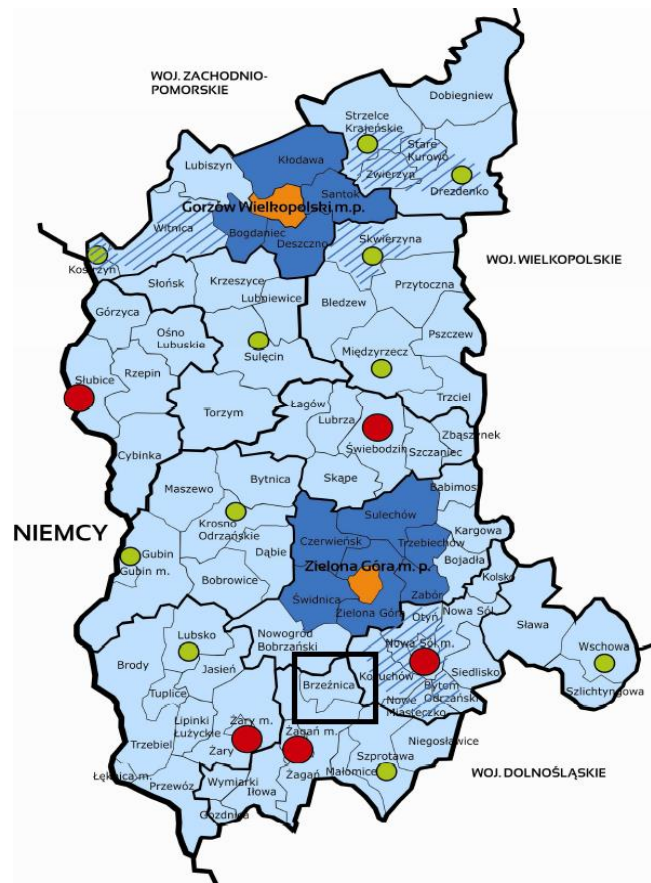
2.2. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIĘĆ OSADNICZA

Gmina Brzeźnica znajduje się w południowej części województwa lubuskiego i jest jedną z 9 gmin powiatu żagańskiego oraz jedną z 82 gmin województwa. Jej

powierzchnia to 122,23 km². Położona jest blisko przejść granicznych z Niemcami w Olszynie, Gubinku, Łęknicy i Gubinie oraz w sąsiedztwie Zielonej Góry (35 km), Żagania (15 km) i Kożuchowa (12 km). Obszar Gminy stanowi 10,80% obszaru powiatu i 0,87% obszaru województwa lubuskiego. Do niedawna Gmina należała administracyjnie do Województwa Zielonogórskiego. Miejscowość Brzeźnica jest siedzibą Urzędu Gminy.

Gmina Brzeźnica graniczy:

- **od północy** z Gminą Nowogród Bobrzański,
- **od wschodu** z Gminą Kożuchów,
- **od południa** z Gminą Szprotawa,
- **od południa i zachodu** z Gminą Żagań.

Rysunek 2 – Gmina Brzeźnica na tle województwa Lubuskiego

Na terenie Gminy znajduje się 13 miejscowości w tym 9 wsi sołeckich:

- Brzeźnica,
- Jabłonów,
- Karczówka,
- Marcinów,
- Chotków,
- Stanów,
- Przyłaski,
- Wichów,
- Wrzesiny,

oraz 4 przysiółki:

- Studnice związane z Chotkowem,
- Wojśławice związane z Przyłaskami,
- Trojanówka związana z Wichowem,
- Przyborze związana z Wichowem.

Rysunek 3 – Gmina Brzeźnica

Proces zajmowania terenu Gminy Brzeźnica ma początek po drugiej wojnie światowej. Wtedy przybyli osadnicy (osoba pochodząca z innego regionu kraju, innego kraju lub kontynentu) min z okolic: Czerniowiec, Pińska, Brześć, Wilna, Krakowa, Żytomierza, Lwowa, Tarnopola, Rzeszowa, Stanisławowa, Poznania, Łodzi.

TABELA 1 - SIEĆ OSADNICZA W GMINIE BRZEŹNICA (31.12.2015 r.)

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	% ogółu Gminy
1.	Brzeźnica	883	22,81%
2.	Chotków (i przysiółek Studnice)	781	20,18%
3.	Jabłonów	632	16,33%
4.	Wichów (i przysiółki Przyborze i Trojanówka)	492	12,71%
5.	Wrzesiny	342	8,84%
6.	Stanów	226	5,84%
7.	Przyłaski (i przysiółek Wojślawice)	243	6,28%
8.	Karczówka	151	3,90%
9.	Marcinów	120	3,10%

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

2.3. ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY

Według podziału fizyczno–geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego¹ Gmina Brzeźnica leży w obrębie prowincji *Niż Środkowoeuropejski*, podprowincji *Niziny Środkowopolskie*, w makroregionie *Wał Trzebnicki*, mezoregionie *Wzgórza Dalkowskie*.

Wzgórza Dalkowskie to wał moren czołowych rozciągających pomiędzy *Wzniesieniami Żarskimi* na zachodzie, a *Obniżeniem Ścinawskim* na wschodzie. Zachodnia granica tego mezoregionu przebiega doliną rzeki Brzeźnica. Obszar Gminy położony jest w obrębie jednostki geologicznej zwanej *Monokliną Przedsudecką*. Górne jej serie tworzą piaskowce, łupki ilaste wapienie, dolomity, anhydryty i gipsy. Na terenie Gminy brak jest udokumentowanych zasobów surowców mineralnych. W rejonach wsi

¹Kondracki J. 2001: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

Stanów-Brzeźnica-Karczówka, Wichów-Chotków oraz na zachód od wsi Przyłaski znajdują się obszary, które można uznać za perspektywiczne dla występowania złóż piasków i żwirów wykorzystywanych w celach budowlanych. Również tereny na południowy zachód od Jabłonowa oraz na południe od Marcinowa można uznać za obiecujące. Z kolei na południe od Brzeźnicy występują złoża ilów zastoiskowych o szacowanej miąższości złoża 8-10 m i powierzchni 1-4 km². Na południe od Chotkowa oraz pomiędzy Chotkowem i Wichowem występują gliny zwałowo-zailone.

Na terenie Gminy Brzeźnica występuje kilka cieków wodnych. Wszystkie należą do systemu dopływów Bobru i Odry. Najdłuższym z nich jest rzeka Brzeźnica o całkowitej długości 43,5 km (21 km w Gminie). Rzeka swój bieg kończy w rejonie Nowogrodu Bobrzańskiego gdzie uchodzi do Bobru.

TABELA 2 - WYKAZ CIEKÓW WODNYCH NA TERENIE GMINY BRZEŹNICA

Lp.	Nazwa rzeki / kanału	Długość na terenie Gminy [km]
1.	Brzeźnica (Boberek)	21,0
2.	Kociński Potok	6,8
3.	Jabłonów	1,7
4.	Kanał Urzuci Potok	5,2
Razem		34,7

Źródło: Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze

Gmina Brzeźnica posiada korzystne warunki przyrodnicze, sprzyjające rozwojowi rolnictwa. Gleby wykorzystywane rolniczo są stosunkowo dobre stąd użytki rolne stanowią blisko 60% powierzchni Gminy. Tereny leśne na terenie Gminy zajmują 4.161 ha, co stanowi 34,1% powierzchni ogólnej Gminy i można je uznać za **naturalne bogactwo regionu**. Drzewostan stanowią głównie sosny, dęby i brzozy.

TABELA 3 KLASYFIKACJA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE BRZEŹNICA

Lp.	Klasyfikacja geodezyjna gruntów	Powierzchnia [ha]
	Obszar Gminy	12.223
1.	W tym: użytki rolne	7.252
2.	W tym: lasy i grunty leśne	4.161
3.	W tym: pozostałe grunty i nieużytki	810

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

W strukturze użytków rolnych przeważają **grunty orne**, a dzięki równinnemu położeniu nie są one trudne w uprawie. Wśród nich przeważają **dobrej jakości łąkowe łąki**. Niestety pastwiska narażone na okresowe podsychanie.

TABELA 4 UŻYTKI ROLNE

Lp.	Klasyfikacja użytków rolnych	Powierzchnia [ha]
	Użytki rolne	7.252
1.	W tym: grunty orne	5.796
2.	W tym: łąki i pastwiska	1.437
3.	W tym: sady	19

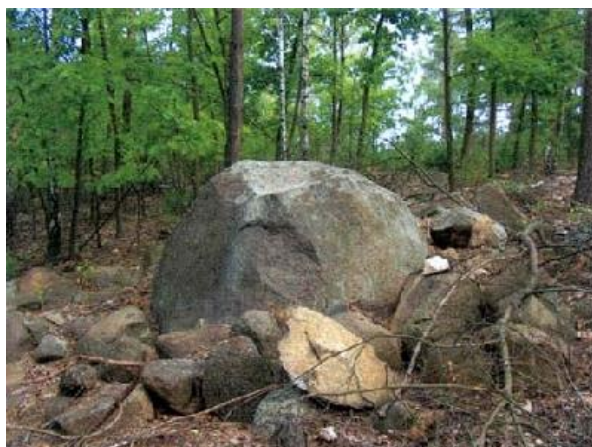
Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Oprócz dobrych gleb, jako niezbędnego warunku do rozwoju rolnictwa w regionie, Gmina może pochwalić się również **dobrym wyposażeniem technicznym rolnictwa** oraz **cennymi zasobami nieruchomości** po likwidowanych gospodarstwach państwowych.

2.4. ZASOBY KULTUROWE GMINY

Gmina Brzeźnica nie ma charakteru typowo turystycznego, mimo to doskonałe warunki do wypoczynku znajdują tu zarówno amatorzy turystyki pobytowej zainteresowani zbieraniem owoców lasu, jak również zwolennicy turystyki wędrownej, na których czekają ciekawe zabytki oraz liczne szlaki pieszej i rowerowej wędrówki.

Na terenie Gminy znajdują się dwa użytki ekologiczne (użytek ekologiczny *Przywale* i użytk ekologiczny *Przyłaski*) oraz kilka pomników przyrody. Jednym z nich jest pomnik przyrody nieożywionej – głaz narzutowy pod nazwą *Ołtarz*. Jego wymiary tylko w części wystającej ponad poziom gruntu: wysokość - 150 cm, obwód - 700 cm Opiekę nad głazem sprawuje Nadleśnictwo Nowa Sól.

Rysunek 4 – Głaz narzutowy "Ołtarz"

TABELA 5 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY BRZEŹNICA

Lp.	Nazwa	Akt Prawny	Lokalizacja
1.	Dąb szypułkowy/ Quercus robur	R.W.L Nr 34 z 19 maja 2006. /Dz.u.Woj.Lub. Nr38 poz. 834 z dn. 5.06.2006 r./	Stanów
2.	Skupienie drzew – Dąb szypułkowy (Quercus robur)	R.W.L Nr 34 z 19 maja 2006. /Dz.u.Woj.Lub. Nr 38 poz. 834 z dn. 5.06.2006 r./	Wrzesiny
3.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	R.W.L Nr 32 z 19 maja 2006 r. /Dz.U.Woj.Lub. Nr38 poz. 832 z dn. 5.06.2006 r./	Brzeźnica
4.	Buk zwyczajny (Fagussylvatica)	uchwała nr VI/26/2007 Rady Gminy Brzeźnica z dnia 27.04.2007 r. /Dz.U.Woj.Lub. Nr 58 poz. 863 z dn. 11.06.2007 r./	Stanów
Lp.	Nazwa	Akt Prawny	Lokalizacja

5.	Dąb szypułkowy (Quercus robur)	Uchwała Nr XXI/164/09 Rady Gminy Brzeźnica z dnia 29.04.2009 r. /Dz.U.Woj.Lub. Nr 65 poz. 920 z dn. 9.06.2009 r./	Jabłonów
6.	Głaz narzutowy o nazwie OŁTARZ	uchwała nr VI/27/2007 Rady Gminy Brzeźnica z dnia 27.04.2007 r. /Dz.U.Woj.Lub. Nr 58 poz. 864 z dn. 11.06.2007 r./	Przyłaski

Źródło:Urząd Gminy Brzeźnica

W dolinie dolnego biegu rzeki Brzeźnicy znajduje się **rezerwat przyrody *Dąbrowa Brzeźnicka***. Został on utworzony w 1989 roku i obejmuje powierzchnię 5,88 ha, znajdującą się na terenie leśnictwa Brzeźnica w Nadleśnictwie Krzystkowie i podlega ochronie częściowej. Rezerwat nie ma charakteru zamkniętego i jest otwarty dla wszystkich zwiedzających. W jego drzewostanie dominują dęby i graby, lipy, osiki, topole białe, jawory, buki, wiązy, jesiony, introdukowaną sosnę wejmutkę i daglezie zieloną.

Na terenie Gminy znajduje się wiele zabytków budownictwa, architektury sakralnej i świeckiej. **Siedem wsi posiada obiekty architektury i budownictwa wpisane do rejestru Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków**. Spośród nich, jako szczególnie wyróżniające się pod względem wartościowym układu przestrzennego są Jabłonów oraz Brzeźnica, Chotków i Wrzesiny. Te trzy ostatnie miejscowości tworzą układ przestrzenny ciągnący się nieprzerwanie wzdłuż rzeki Brzeźnicy.

Zabytki:

Brzeźnica – dawna nazwa wsi Bresnicha, Briesnitz, najstarsze wzmianki o wsi pochodzą z 1217 r.

- **Kościół pw. Św. Marii Magdaleny** barokowy, wzniesiony w latach 1703-1705 w miejscu budowli późnogotyckiej z XIV stulecia. Obecny kościół ma kształt trójnawowej bazyliki z wnętrzem nakrytym sklepieniem kolebkowo-krzyżowym.
- **Plebania barokowa** z 1676 roku, murowana z cegły i kamienia, wzniesiona na planie prostokąta. Budynek nakrywa czterospadowy dach z dymnikami. We wnętrzu w fasadzie nad wejściem znajduje się kamienna rzeźba Anioła Stróża. Parter i piwnice posiadają krzyżowe i kolebkowe sklepienia z lunetami. W pierwotnym stanie zachowana jest stolarka drzwi z okuciami,
- Eklektyczny, piętrowy, murowany **pałac** z drugiej połowy XIX wieku z dekorowanymi gzymsami i obramieniami okiennych otworów w elewacjach.

Chotków – wieś położona na wschodzie Gminy. Do połowy XVI wieku była we władaniu rodu von Nositz. Dawniej zwana Hartwigswaldau i Ludwikowo.

- **Kościół pw. Narodzenia NMP** o wczesnogotyckim rodowodzie. Budowla jednonawowa, murowana z polnego granitu i cegły z przylegającą od południa prostokątną wieżą. We wnętrzu na uwagę zasługuje tryptyk Mistrza z Gościeszowic „Uwolnienie Św. Piotra” z około 1500 roku, kamienna chrzcielnica (druga poł.). XVI w.), chór z 1568 roku oraz gotycka nagrobna płyta z 1521 roku Stencela Milticza,
- **Renesansowy, piętrowy dwór** z połowy XVI wieku, obronny, otoczony wałem i murami z dwiema bastejami w narożach. Dwór założony na planie prostokąta jest budowlą murowaną z kamienia i cegły nakrytą dachem mansardowym

z lukarnami. Część pomieszczeń na parterze i w piwnicy posiada sklepienia kolebkowe i kolebkowe z lunetami, jedno nakryte sklepieniem gwiaździstym. Zachowała się barokowa stolarka okienna i drzwiowa oraz kominek. Na zewnątrz całość wystroju podkreślają interesujące elewacje.

Wrzesiny – położona w centrum Gminy, dawniej zwana Wachsdorf, Włoskowem. Pierwsze wzmianki na temat wsi pochodzą z XIII wieku.

- Jednonawowy, murowany z kamienia **kościół** pw. Jana Chrzciciela wzniesiony w drugiej połowie XIII wieku, potem wiele razy przebudowywany. Wewnątrz w nawie sklepienie gwiaździste, w prezbiterium – kolebkowe z lunetami i w zakrystii – kolebkowe. Na uwagę zasługuje zachowany chór muzyczny z 1661 roku, ołtarz i ambona z około 1700 roku oraz chrzcielnica z XV-XVI stulecia.

Jabłonów – znajduje się w południowej części Gminy, pierwsze relacje na temat miejscowości pochodzą z XIII wieku. Założycielami byli augustianie z Nowogrodu Bobrzańskiego. Dawniej zwany Sonburn, Pulcherfons, Schönbrunn.

- **Gotycki kościół** pw. Św. Andrzeja Apostoła z końca XIII lub początku XIV stulecia, wzmiankowany w 1376 roku. Budowla jednonawowa, murowana z kamienia i cegły z trzema rodzajami sklepień: czteroprzęsłowe sieciowe (prezbiterium), krzyżowe z rozetami (nawa i kruchta) i żagłowe (zakrystia). Wnętrze posiada późnobarokowe wyposażenie (pierwsza poł. XVIII w.),
- **Kaplica pasyjna** z XVIII wieku, barokowa, na rzucie prostokąta, murowana, nakryta dachem namiotowym. Kaplica usytuowana jest za wsią przy drodze do Żagania,
- **Dwór opata** z końca XVII wieku, remontowany i rozbudowywany w 1752 roku. Budowla barokowa, murowana, na planie prostokąta, piętrowa z rokokowym opackim kartuszem herbowym nad wejściem. Nieopodal znajduje się rzeźbiona kamienna Pieta z 1694 roku,
- **Park** z końca XVIII wieku, założony w kierunku zachodnim i południowym od dworu.

Przyłaski – wieś położona w północnej części Gminy, dawniej zwana Reinshain.

- Poniemiecki **pomnik** pamięci mieszkańców wsi poległych w I wojnie światowej.

Stanów – wieś w XIV wieku zakupiona przez zakon augustianów, dawniej zwana Rengersdorf.

- **Kościół** pod wezwaniem św. Mikołaja Biskupa wzmiankowany w dokumencie z 1368 roku, obecny powstał w latach 1740 – 1743. Większość wyposażenia oraz dekoracje pochodzą z okresu budowy kościoła. Freski oraz obrazy są dziełem znanego śląskiego malarza baroku Jeremiasa Josepha Knechtela.

- Ruiny starego **cmentarza** znajdujące się w okolicznych lasach.

Wichów – wieś znajdująca się w północnej części Gminy, dawniej zwana Weichau.

- **Kościół** pod wezwaniem Św. Marcina z XIII wieku,
- Pozostałości **zamku** Promnitzów z zachowaną bramą wjazdową,
- Parterowy **zajazd** z końca XVIII wieku z mansardowym dachem, obecnie służący za budynek mieszkalny.

Karczówka – pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z XVI wieku, dawniej zwana Kalkreuth.

- Barokowy **kościół** p.w. Matki Boskiej Bolesnej,
- **Zespół zabudowy mieszkalnej** z przełomu XIX i XX stulecia.

3. SFERA SPOŁECZNA

3.1. DEMOGRAFIA

Sytuacja demograficzna Gminy Brzeźnica jest charakterystyczna dla gmin wiejskich. Gmina Brzeźnica jest zamieszkała przez 3870 (wg stanu na 31.12.2015 r.) mieszkańców, z których większość (50,33%) stanowią mężczyźni.

TABELA 6 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY BRZEŹNICA W LATACH 2008-2015

Rok	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia
2015	3870*	31,7
2014	3861*	31,6
2013	3902*	32,0
2012	3905	32,0
2011	3823	31,3
2010	3856	31,6
2009	3722	30,5
2008	3723	30,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych, *Dane Urzędu Gminy Brzeźnica

Szczegółowe dane przedstawione są w tabeli poniżej.

TABELA 7 DEMOGRAFIA GMINY BRZEŹNICA (STAN NA 31.12.2015 R.)

Lp.	Miejscowość	Dorośli		Młodzież poniżej 18 lat		Razem % ogółu Gminy	Urodzenia	Zgony
		Kobiety	Mężczyźni	Dziewczęta	Chłopcy			
1.	Brzeźnica	343	345	93	112	883 22,81 %	11	9
2.	Chotków (i przysiółek Studnice)	307	308	72	94	781 20,18 %	9	9
3.	Jabłonów	266	245	61	60	632 16,33 %	10	5

Lp.	Miejscowość	Dorośli		Młodzież poniżej 18 lat		Razem % ogółu Gminy	Urodzeni a	Zgony
		Kobiety	Mężczyźni	Dziewczęta	Chłopcy			
4.	Wichów (i przysiółki Przyborze i Trojanówk a)	199	198	44	51	492 12,71 %	6	5
5.	Wrzesiny	134	126	36	46	342 8,84%	2	1
6.	Stanów	96	90	17	23	226 5,84%	1	5
7.	Przylaski (i przysiółek Wojślawice)	98	92	26	27	243 6,28%	1	2
8.	Karczówka	63	54	13	21	151 3,90%	4	2
9.	Marcinów	44	57	10	9	120 3,10%	1	0
Razem		1550	1515	372	433	3870	45	38

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

W latach 2013-2015 miał miejsce niewielki **wzrost liczby dzieci i młodzieży**. Mniej więcej na stałym poziomie utrzymuje się liczba osób w wieku produkcyjnym (ponieważ gwałtowna zmiana w roku 2013 pomiędzy liczbą osób w wieku produkcyjnym może wynikać z ustawowej zmiany wieku emerytalnego). W grupie osób w wieku poprodukcyjnym wystąpiły niewielkie wahania ale pierwsze oznaki starzenia się społeczeństwa są już widoczne.

TABELA 8 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY BRZEŹNICA W LATACH 2012-2015

Rok	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym
2015	862	2555	453
2014	851	2572	438
2013	829	2618	455
2012	848	2449	555

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Przyrost naturalny w Gminie kształtuje się na zmiennym poziomie.

TABELA 9 RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W LATACH 2012-2015

Rok	Liczba urodzeń żywych	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
2015	45	38	+7
2014	42	36	+6
2013	38	45	-7
2012	58	32	+26

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

W ostatnich latach można zaobserwować ujemne saldo migracyjne, pocieszający jest fakt spadku ilości osób opuszczających gminę w ostatnich dwóch latach.

TABELA 10 RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W LATACH 2012-2015

Rok	Saldo migracji w ruchu wewnętrznym	Saldo migracji w ruchu zagranicznym	Saldo migracji ogółem
2015	0	-1	-1
2014	1	-1	0
2013	-17	-7	-24
2012	-16	-3	-19

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

W Gminie Brzeźnica można zauważyć **stale zwiększającą się liczbę dzieci i młodzieży. Niestety liczba osób starszych również wzrasta.** Na niekorzyść działa również przedstawione w tabeli powyżej ujemne saldo migracji utrzymujące się od kilku lat oraz występujący w niektórych latach ujemny przyrost naturalny. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla Gminy Brzeźnica wyglądają mało perspektywicznie. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych zarówno do potrzeb dzieci i młodzieży jak i seniorów.

3.2. RYNEK PRACY

3.2.1. BEZROBOCIE

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żaganiu na dzień 31 grudnia 2015 roku w Gminie Brzeźnica pozostawało zarejestrowanych 197 bezrobotnych. Wśród nich większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 112 ogółu bezrobotnych osób w Gminie. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy. Najliczniejszą grupę pozostających bez pracy stanowią osoby młode, w wieku do 25 lat. W rejestrach figuruje 61 osób bez pracy w tym przedziale wiekowym. W grupach wiekowych powyżej 25 roku życia pozostaje bez pracy 136 osób, w tym 45 osób powyżej 50 roku życia. Dane te świadczą o **trudnościach w zdobyciu pracy przez ludzi z każdej grupy wiekowej**. Niestety nie można dostrzec pozytywnego obrazu zatrudnienia osób starszych. Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych, tj. 51,78% stanowią osoby długotrwale bezrobotne, poszukujące zatrudnienia ponad dwa lata. Aż 40,1% bezrobotnych nie posiada żadnych kwalifikacji zawodowych. **Problem bezrobocia w Gminie w największym stopniu osiąga osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym.**

TABELA 11 WYBRANE DANE DOTYCZĄCE BEZROBOCIA (STAN NA 31.12.2015 R.)

	Ogółem	Kobiety
Bezrobotni:		
ogółem	197	112
do 25 roku życia	61	39
długotrwale	102	61
powyżej 50 roku życia	45	13
bez kwalifikacji zawodowych	79	46

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu

Stopa bezrobocia w powiecie żagańskim w latach 2012-2015, w stosunku do województwa i kraju była znacznie wyższa. W ostatnich **latach bezrobocie w powiecie ma tendencje malejącą ale utrzymuje się na niestety, bardzo wysokim poziomie**, jest najwyższy w województwie lubuskim i na 31 grudnia 2015 roku wynosiło 17,6%.

TABELA 12 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2012-2015

Rok	Stopa bezrobocia w powiecie żagańskim	Stopa bezrobocia w województwie lubuskim	Stopa bezrobocia w Polsce
2015	17,6%	10,2%	9,6%
2014	22,2%	12,5%	11,4%
2013	25,4%	15,7%	13,4%
2012	25,2%	15,8%	13,4%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny,

Tabela 13 prezentuje liczbę osób bezrobotnych oraz z prawem do zasiłku w Gminie.

TABELA 13 LICZBA BEZROBOTNYCH I OSÓB Z PRAWEM DO ZASIŁKU

Rok	Bezrobotni		Z prawem do zasiłku	
	ogółem	kobiety	ogółem	Kobiety
2015	197	112	25	15
2014	223	123	25	12
2013	322	182	46	19
2012	284	166	48	17
2011	317	177	39	15

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu,

4. SFERA GOSPODARCZA

4.1. SFERA GOSPODARCZA

W Gminie Brzeźnica liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych systematycznie rośnie. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: budownictwo (43), handel i usługi w zakresie napraw (30), przetwórstwo przemysłowe (26), rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (13), jednak najliczniejszą grupę podmiotów gospodarczych prowadzi działalność wielobranżową (62).

TABELA 14 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2012-2015

Rok	Liczba podmiotów gospodarczych	Liczba podmiotów w sektorze publicznym	Liczba podmiotów w sektorze prywatnym
2015	200	11	189
2014	227	11	216
2013	219	11	208
2012	212	11	201

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Szczegółowe dane przedstawia tabela 15.

TABELA 15 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2014 I 2015 ROKU

Sekcja	2014	2015
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	17	13
Przetwórstwo przemysłowe	25	26
Budownictwo	39	43
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	66	30
Transport i gospodarka magazynowa	11	8
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	2
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12	5
Edukacja	8	3
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	3
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	0
Pozostała działalność	25	62

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie nie działają większe zakłady przemysłowe. Niewielkie przedsiębiorstwa działające na terenie Gminy są głównie z branży spożywczej. Do największych należą m.in.:

- *Anters* Zakład Piekarniczo Cukierniczy Andrzej Antczak – Jabłonów,
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Jan Marczuk – Wrzesiny (produkcja pasz),
- Zakład Przetwórstwa Mięsnego Zbigniew Motyka – Wrzesiny,
- *Ferma* Gospodarstwo Rolne Trzody Chlewnej – Chotków,
- *Empatia* Przedsiębiorstwo Handlowo–Usługowe,
- *Elogic* Więclaw Robert – Brzeźnica.

Pod względem zatrudnienia przeważają firmy zatrudniające niewielką ilość osób. Tylko w ośmiu z nich zatrudnienie znajduje więcej niż 10 osób.

TABELA 16 ZATRUDNIE W GMINIE POD WZGLĘDEM LICZBY ZATRUDNIONYCH

Rok	Liczba przedsiębiorstw gdzie zatrudnienie wynosi 0-9 osób	Liczba przedsiębiorstw gdzie zatrudnienie wynosi 10-49 osób	Liczba przedsiębiorstw gdzie zatrudnienie wynosi 50 i więcej osób
2015	192	8	0
2014	219	8	0
2013	211	8	0
2012	204	8	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gmina Brzeźnica należy do Stowarzyszenia Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr, który za cel stawia sobie wszechstronną działalność na rzecz rozwoju obszarów przygranicznych Polski i Niemiec, ochrony środowiska, rozwoju gospodarczego i kulturalnego oraz poprawy warunków życia mieszkańców. **Gmina Brzeźnica posiada najlepsze warunki do produkcji rolnej w powiecie.** Występują tu gospodarstwa wielkoobszarowe. Rolnictwo wciąż stanowi jedyne źródło utrzymania uboższej części mieszkańców terenów wiejskich.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

5.1. MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe, czyli ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). W Gminie Brzeźnica zasoby mieszkaniowe kształtują się w następujący sposób:

TABELA 17 ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W LATACH 2012-2015

Rok	Liczba mieszkań komunalnych	Liczba izb	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]
2015	13	42	845,03	65,00	25,61
2014	13	42	845,03	65,00	25,61
2013	13	42	845,03	65,00	26,41
2012	13	42	845,03	65,00	27,26

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Liczba mieszkań komunalnych w latach 2012-2015 utrzymuje się na stałym poziomie. **Liczba mieszkań oddanych do użytku jest nieduża.** Przedstawia to poniższa tabela.

TABELA 18 NOWO ODDANE MIESZKANIA I BUDYNKI NIEMIESZKALNE W GMINIE W LATACH 2012-2015

Rok	Liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	Liczba nowych izb oddanych do użytkowania	Powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań [m ²]	Liczba nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania
2015	7	35	750	7

Rok	Liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	Liczba nowych izb oddanych do użytkowania	Powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań [m ²]	Liczba nowych budynków mieszkalnych oddanych do użytkowania
2014	5	27	593	5
2013	6	33	684	6
2012	4	22	561	4

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Na terenie Gminy znajduje się 1 043 mieszkań, które składają się na około 800 budynków mieszkalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła ok. 88 m².

TABELA 19 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE W LATACH 2012-2015

Rok	Liczba mieszkań	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]
2015	1043	92651	88,83	23,83
2014	1036	91901	88,71	23,80
2013	1031	91176	88,43	23,37
2012	1025	90492	88,3	23,17

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Dodatki mieszkaniowe, czyli forma pomocy świadczona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, wypłacane są gospodarstwom domowym, które ze względu na trudną sytuację ekonomiczną, nie są w stanie pokrywać kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

TABELA 20 DODATKI MIESZKANIOWE PRYZNANE PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2015

Rok	Liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)
2015	6	60	11 780
2014	9	90	16 426
2013	11	190	17 974
2012	13	186	19 700

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

5.2. SIĘĆ KOMUNIKACYJNA

W Gminie Brzeźnica **podstawę układu komunikacji kołowej stanowią drogi powiatowe**. Odcinek ważnej drogi wojewódzkiej nr 296 relacji Żagań – Kozuchów przebiega przez wschodni fragment Gminy. Przy braku sprawnego połączenia z układem dróg powiatowych, odcinek ten (długości 1.5km) ma minimalne znaczenie. Według informacji z pochodzących z Urzędu Gminy Brzeźnica z 2015 roku długość dróg gminnych o nawierzchni twardej wynosi 44 km. Pozostałe drogi to głównie trasy o nawierzchni gruntowej.

Na terenie Gminy kursują autobusy trzech przewoźników PKS Zielona Góra, PKS Żary i MZK Żagań. **Większość miejscowości ma dobre połączenia komunikacyjne**. Problemy niestety pojawiają się wśród mieszkańców przysiółków.

Infrastruktura kolejowa w Gminie Brzeźnica przebiega przez część południowo – wschodnią. Jest to aktualnie (2015 r.) nieczynny fragment odcinka linii kolejowej relacji Żagań – Nowa Sól.

5.3. SIĘĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w Gminie wynosi 80,0 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosi 739 sztuk. Pobór wody w 2015 roku wynosił ponad 179 tys. m³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi**

sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra. W Gminie pracują trzy ujęcia wody. Wg danych za 2015 rok z sieci wodociągowej korzystało 99 % mieszkańców Gminy.

TABELA 21 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ

Rok	Długość czynnej sieci wodociągowej [km]	% ludności korzystająca z sieci wodociągowej
2015	80	99,0%
2012	80	89,2%

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Szczegółowe informacje dotyczące ujęć wody przedstawia poniższa tabela.

TABELA 22 CHARAKTERYSTYKA UJĘĆ WODY W GMINIE BRZEŹNICA

Miejsce ujęcia wody	Liczba studni	Wydajność ujęcia wody [m ³ /h]	Strefa ochrony pośredniej/bezpośredniej	Stacja uzdatniania	Miejscowości obsługiwane przez SUW	Pobór wody 2015 r. [m ³ /rok]
Brzeźnica	2	326	Tak	Brzeźnica	Brzeźnica Karczówka Marcinów Przyłaski Stanów Wichów Wrzesiny	70 109
Chotków	2	250	Tak	Chotków	Chotków	94 627
Jabłonów	1	168	Tak	Jabłonów	Jabłonów	14 295

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

5.4. SIĘĆ KANALIZACYJNA I GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Brzeźnica jest najmniej skanalizowaną Gminą w całym powiecie Żagańskim. Sieć kanalizacyjna ma długość zaledwie 2,5 km bez przyłączy, których liczba wynosi 33. Skanalizowanie Gminy to jedyne 10,3%. Funkcjonują tu trzy biologiczne oczyszczalnie ścieków, które obsługują miejscowości Brzeźnica, Chotków

i Wrzesiny. Ich przepustowość wynosi odpowiednio 50, 150 i 8 m³/dobę. Oczyszczone ścieki odprowadzane są bezpośrednio do gruntu.

TABELA 23 SIĘĆ KANALIZACYJNA W GMINIE BRZEŹNICA W 2015 ROKU

Rok	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Przyłącza	Ścieki odprowadzane [dam ³]	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	Korzystający z kanalizacji [%]
2015	2,5	33	18,06	429	10,3
2012	2,0	33	13*	427*	10,3*

Źródło: Dane z ankietyzacji gmin i zakładów wod.-kan., *Bank Danych Lokalnych, Urząd Gminy Brzeźnica

Zbiórka odpadów komunalnych na obszarze Gminy Brzeźnica prowadzona jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania i Robót Drogowych Sp. z o.o. w Żaganiu. **Gmina bierze czynny udział w recyklingu**, czyli jednej z metod ochrony środowiska naturalnego, którego celem jest ograniczenie zużycia surowców naturalnych oraz zmniejszenie ilości odpadów. W roku 2014 osiągnięto poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania w wysokości 51,35%, oraz poziom recyklingu przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości 29,04%. Odpady odbierane są od 1014 właścicieli nieruchomości. Od lipca 2013 r. na terenie Gminy rozpoczął działalność punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w którym można oddawać:

- Przeteterminowane leki,
- Zużyte baterie i akumulatory,
- Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- Odpady budowlano-remontowe,
- Zużyte opony,
- Odpady ulegające biodegradacji,
- Odpady zielone z pielęgnacji ogrodów,
- Meble i inne odpady wielkogabarytowe.

5.5. INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Ze względu na strukturę mieszkaniową Gminy opartą głównie na budownictwie jednorodzinym brak jest w Gminie zbiorczych systemów ciepłowniczych. Mieszkańcy Gminy korzystają z własnych kotłowni, głównie węglowych – gdyż Gmina nie posiada czynnej sieci gazowej. Z centralnego ogrzewania korzysta 629 mieszkań.

Dostarczaniem energii elektrycznej dla wszystkich odbiorców na terenie powiatu żagańskiego oraz działaniami w zakresie eksploatacji sieci, obsługi mieszkańców, konserwacji sieci i usuwania awarii zajmuje się ENEA SA.

6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

6.1. EDUKACJA

Gmina, jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szansę osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Gmina Brzeźnica dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w Gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie, a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz Gminy. Rozwój systemu edukacji został oparty na próbie budowania demograficznego ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Na terenie Gminy istnieją trzy szkoły podstawowe i jedno gimnazjum. W Gminie nie ma problemu z brakiem miejsc w szkołach. Zagadnieniem do ciągłej poprawy pozostaje dojazd dzieci do szkół. **Gimnazjum w Brzeźnicy posiada tytuł Bezpiecznej Szkoły oraz członkostwo Ogólnopolskiego klubu Bezpiecznej szkoły. Młodzież Brzeźnickiego gimnazjum odnosi sukcesy w konkursach min: w Powiatowym Konkursie Recytatorskim, Powiatowym Konkursie Literackim, Ogólnopolskim Konkursie na e-publicację MAPPTIPE, Ogólnopolskim Konkursie Literackim wiedzy o czasach i osobie Karola Wojtyły – Jana Pawła II.**

TABELA 24 ZESTAWIENIE PLACÓWEK NAUCZANIA I LICZBY UCZNIÓW W ROKU SZKOLNYM 2015/2016

Lp.	Nazwa i typ szkoły	Adres	Liczba uczniów
1	Zespół Szkół w Brzeźnicy	ul. Zielonogórska 26, 68-113 Brzeźnica	
2	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Chotkowie	ul. Kożuchowska 68, 68-113 Brzeźnica	360
3	Szkoła Podstawowa w Wichowie	Wichów 24, 68-113 Brzeźnica	

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Prognozy demograficzne wskazują na **ogólną tendencję zmniejszania się liczby uczniów, tak w szkołach podstawowych, jak również w gimnazjach**. Trend demograficzny jest zgodny z ogólnymi trendami demograficznymi w Polsce.

TABELA 25 ILOŚĆ UCZNIÓW W GMINIE BRZEŹNICA W LATACH 2006-2015

Rok	Ilość uczniów w szkołach podstawowych	Ilość uczniów w gimnazjum
2015	244	116
2014	226	113
2013	234	124
2012	241	134
2011	248	168
2010	274	176
2009	300	190

Rok	Ilość uczniów w szkołach podstawowych	Ilość uczniów w gimnazjum
2008	292	177
2007	301	189
2006	343	197

Źródło: Bank Danych Lokalnych

6.2. KULTURA I SPORT

Kultura należy do ważnych aspektów życia człowieka. W Gminie Brzeźnica **co roku w ostatnią sobotę maja odbywa się impreza „W maju na pasionku”**. Impreza ta obchodzona jest już od 15 lat. Mieszkańcy mogą w trakcie zabawy wspólnie się integrować oraz przypomnieć sobie tradycje kulturowe Gminy. Podczas imprezy można wysłuchać i obejrzeć **wiele zespołów folklorystycznych działających na terenie Gminy Brzeźnica**. Zespołami działającymi na terenie Gminy są: Zespół Górali Czadeckich „Watra”, Zespół „Mała Watra”, w skład której wchodzi młodzież mieszkająca w Gminie chcący kultywować kulturę Górali Czadeckich, Kapela „Syrba” z Wichowa grająca utwory rumuńskie, ukraińskie, jak również muzykę Karpat, Zespół „Wichowianki”, Zespół „Źródełko” oraz Zespół „Stanowianie”.

Gmina Brzeźnica należy do Fundacji „Porozumienie Wzgórz Dalkowskich” zrzeszające w swoich szeregach Gminy z powiatów: żagańskiego, nowosolskiego, głogowskiego i polkowickiego, której misją jest oparte na wzajemnym zaufaniu dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez **wprowadzanie i realizację projektów i programów rozwoju obszarów wiejskich**.

TABELA 26 CYKLICZNE IMPREZY KULTURALNE I SPOROTWE W GMINIE

Miesiąc	Cykliczne imprezy kulturalne i sportowe
Styczeń	Choinki dla dzieci
Marzec	Dzień kobiet
Maj	„W maju na pasionku”
Wrzesień	Dożynki wiejskie
Listopad	Dzień seniora

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Aktywność mieszkańców Gminy przejawia się również poprzez korzystanie z materiałów Gminnej Biblioteki Publicznej w Brzeźnicy oraz jej Filii w Chotkowie (31.12.2015 r.).

TABELA 27 PLACÓWKI KULTURALNE W GMINIE

Nazwa placówki	Ilość osób objętych ofertą czytelników
Gminna Biblioteka Publiczna w Brzeźnicy	235
Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Chotkowie	234

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

Na terenie Gminy Brzeźnica znajduje się kilka boisk sportowych. Najlepiej utrzymane place mieszczą się w Brzeźnicy, Chotkowie i Wichowie. W Gminie funkcjonują dwa kluby sportowe liczące 90 członków.

6.3. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Usługi związane z opieką zdrowotną skupione są w Brzeźnicy. Znajduje się tu jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, prowadzone są także dwie prywatne praktyki lekarskie, w tym jedna stomatologiczna.

**TABELA 28 ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ I PRYWATNE PRAKTYKI LEKARSKIE W GMINIE
W 2015 ROKU**

Nazwa placówki	Adres
Niepubliczny ZOZ Praktyka Lekarza Rodzinnego EMPATIA	ul. Zielonogórska 24b, 68-113 Brzeźnica
Gabinet Rehabilitacyjny	ul. Zielonogórska 24b, 68-113 Brzeźnica
Gabinet Stomatologiczny	ul. Zielonogórska 24b, 68-113 Brzeźnica

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

W Gminie przywiązuje się dużą wagę do badań kontrolnych. **Organizowane są między innymi cykliczne badania mammograficzne dla mieszkanek.** Dla kobiet w wieku od 50-69 lat są bezpłatne.

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Gmina Brzeźnica planując działania z zakresu polityki społecznej opracowała i uchwaliła Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020. Jej zadaniem jest uwzględnić rozwiązywanie problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, **profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych**, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Dokument ten stwarza warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

W ramach instytucji samorządowych zajmujących się problematyką społeczną działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brzeźnicy. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązania problemów społecznych w Gminie. Kadre jednostki stanowi 6 etatowych pracowników oraz 5 opiekunek środowiskowych, a jej oferta skierowana jest do mieszkańców Gminy Brzeźnica, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej. W wykonywaniu zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi Gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi Gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną.

TABELA 29 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Rok	Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	Osoby w gospodarstwie, które korzystają z środowiskowej pomocy społecznej
2015	195	593
2014	208	669
2013	218	711

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W latach 2013-2015 liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z Gminy rosła, liczba dzieci w nich przebywających również wzrosła. Jeśli chodzi o pobyt dzieci z Gminy w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, ich liczba w latach 2013-2015 była na zbliżonym poziomie. Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez Gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2013-2015 najczęściej udzielanymi mieszkańcom Gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku. **Liczba**

gospodarstw domowych korzystająca z pomocy społecznej ma tendencje spadkową.

6.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe, jako zadania własne Gminy. do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Swój wkład w poprawę efektywności działania ww. służb mają władze Gminy, które wspierają cztery remizy Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP w Brzeźnicy, OSP w Jabłonowie, OSP w Przylaskach, OSP Wichowie,). Celem zabezpieczenia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej, co roku w budżecie Gminy zabezpiecza się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek OSP i zapewnienie ich gotowości bojowej, zakupy sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie, prowadzenie remontów baz lokalowych.

Ze strony policji Gminą Brzeźnica opiekuje się dedykowany dzielnicowy. Sprawuje on pieczę nad miejscowościami: Brzeźnica, Chotków, Jabłonów, Karczówka, Marcinów, Przyborze, Przylaski, Stanów, Studnica, Trojanówka, Wrzesiny, Wojsławice, Wichów.

W 2015 roku na terenie działania Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu **wszczęto 1907 śledztwa i dochodzenia, w tym na terenie gminy 42 postępowania, z czego 27 przestępstw stwierdzonych.**

**TABELA 30 ŚLEDZTWA I DOCHODZENIA WSZCZĘTE NA TERENIE DZIAŁANIA KPP W ŻAGANIU
W 2015 ROKU**

Kategoria przestępstwa	Liczba przestępstw
Kradzież cudzego mienia	300
Zniszczenie cudzego mienia	101
Rozbój, wymuszenie rozbójnicze	16
Kradzież z włamaniem	192
Przestępstwa gospodarcze	243
Bójka lub pobicie	16
Przestępstwa narkotykowe	76
Przestępstwa drogowe	225

ŚLEDZTWA I DOCHODZENIA WSZCZĘTE NA TERENIE GMINY BRZEŹNICA W 2015 ROKU

Kategoria przestępstwa	Liczba przestępstw
Kradzież cudzego mienia	2
Zniszczenie cudzego mienia	0
Rozbój, wymuszenie rozbójnicze	1
Kradzież z włamaniem	4
Przestępstwa gospodarcze	2
Bójka lub pobicie	2
Przestępstwa narkotykowe	0
Przestępstwa drogowe	9

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Żaganiu

7. ZARZĄDZANIE

7.1. MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWE GMINY

W 2012 roku dochody Gminy na 1 mieszkańca wynosiły 3084 zł, natomiast w roku 2015 dochód ten wynosił 3340 zł. Dochody własne stanowiły w dochodach ogółem budżetu Gminy 25,38%. Udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych w 2012 r. wynosił 7,6%, natomiast w roku 2015 dochód ten wynosił 8,70%.

TABELA 31 DOCHODY BUDŻETU GMINY WG DZIAŁÓW W 2012 I 2015 ROKU

	2012 [%]	2015 [%]
Rolnictwo i łowiectwo	2,7	2,8
Transport i łączność	2,5	0,0
Gospodarka mieszkaniowa, administracja publiczna	9,7	9,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0	0,0
Różne rozliczenia	43,4	35,1
Oświata i wychowanie	0,9	0,9
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	18,3	17,2
Edukacja opieka wychowawcza	1,4	0,9
Gospodarka	0,1	0,1

	2012 [%]	2015 [%]
komunalna i ochrona środowiska		
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,1	0,0
Kultura fizyczna	0,0	0,0
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	20,3	25,38
Pozostałe	0,1	8,32

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

W 2012 roku wydatki Gminy na 1 mieszkańca wynosiły 3021 zł, a w roku 2015 wydatki te wynosiły 3210 zł.

TABELA 32 WYDATKI BUDŻETU GMINY WG DZIAŁÓW W 2012 I 2015 ROKU

	2012 [%]	2015 [%]
Rolnictwo i łowiectwo	3,0	3,0
Transport i łączność	3,0	0,4
Gospodarka mieszkaniowa	9,7	13,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,8	1,1
Różne rozliczenia	0,0	0,0
Oświata i wychowanie	36,4	35,7

	2012 [%]	2015 [%]
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	22,2	21,9
Edukacja, opieka wychowawcza	1,5	1,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4,4	5,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5,1	2,4
Kultura fizyczna	0,3	0,5
Administracja publiczna	11,9	13,3
Ochrona zdrowia	0,7	0,5
Działalność usługowa	0,2	0,0
Pozostałe	0,6	0,8

Źródło: Urząd Gminy Brzeźnica

8. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY BRZEŹNICA

8.1. BILANS STRATEGICZNY GMINY BRZEŹNICA

W celu sformułowania Strategii Rozwoju Gminy Brzeźnica dokonano bilansu strategicznego Gminy. Bilans strategiczny polega na systematycznej, wielokryterialnej analizie podmiotu. Podstawą prac były dwa dokumenty:

- I. Ustawa o samorządzie gminnym określająca zadania własne gminy,
- II. Agenda 21 określająca zasady zrównoważonego rozwoju.

W oparciu o te dwa źródła określono listę czynników sukcesu podzielonych na trzy grupy. Następnie w ramach każdej grupy określono wagi poszczególnych czynników (sumujące się do 100%) i oceniono każdy z czynników w skali 1-3 (1 – czynnik na słabym stopniu rozwoju, 2 – średnim, 3 – dobrze rozwinięty). Wartość wynikająca z iloczynu wagi i oceny dała wynik poszczególnych cech.

8.1.1. BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

W tabeli przedstawiono bilans w obszarze „rozwoju społeczności lokalnej”.

TABELA 33 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

I	Rozwój społeczności lokalnej	waga	ocena	wartość
I/1	ludność	15%	3	0,20
I/1/a	demografia	10%	1	0,10
I/1/b	migracje	5%	2	0,10
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	12%	1	0,12
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	12%	2	0,24
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	12%	2	0,24
I/5	budżet	18%	1	0,18

I	Rozwój społeczności lokalnej	waga	ocena	wartość
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	2	0,20
I/7	kultura	8%	3	0,24
I/8	sport i rekreacja	8%	1	0,08
I/9	bezpieczeństwo publiczne	5%	3	0,15

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech analizowanych w bilansie:

I/1 ludność – w sposób zagregowany określono sytuację ludnościową,

I/2 bezrobocie (miejsca pracy) – określono stan bezrobocia,

I/3 edukacja – oceniono stan i dostosowanie systemu edukacji w Gminie Brzeźnica do potrzeb aktualnych i przyszłych,

I/4 ochrona zdrowia i opieka społeczna – oceniono stan opieki zdrowotnej i społecznej,

I/5 budżet – w sposób zagregowany oceniono zarówno wielkość budżetu jak i jego możliwości,

I/6 współpraca z otoczeniem – oceniono zarówno współpracę wewnętrzną – z sąsiednimi gminami, w ramach powiatu jak i województwa, a także zewnętrzną – w ramach Unii Europejskiej,

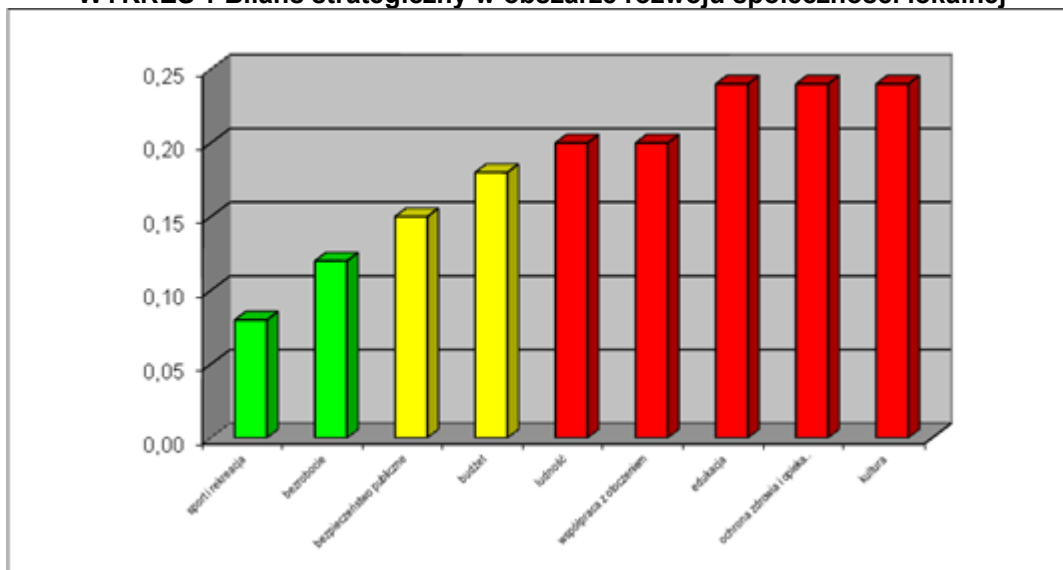
I/7 kultura – oceniono zaplecze kulturalne,

I/8 sport i rekreacja – oceniono istniejące zaplecze sportowo-rekreacyjne,

I/9 bezpieczeństwo publiczne – oceniono bezpieczeństwo mieszkańców, we wszelkim zakresie – uznano bezpieczeństwo pożarowe, publiczne a także zagrożenia katastrofami.

Dla określenia pozycji strategicznej Gminy Brzeźnica w obszarze rozwoju społeczności lokalnej zestawiono cechy wg rosnącej wartości i przedstawiono na wykresie 1.

WYKRES 1 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższy wykres pokazuje, że największymi atutami Gminy Brzeźnica są: edukacja, kultura oraz ochrona zdrowia i opieka społeczna

8.1.2. BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Tabelaryczne zestawienie cech, ich wag, oceny i wartości w tym obszarze prezentuje poniższa tabela:

TABELA 34 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA				
II	Stan środowiska	waga	ocena	wartość
II/1	położenie gminy	15%	3	0,45
II/2	las/tereny zielone	15%	2	0,30
II/3	kultura rolna	21%	3	0,63
II/4	kruszywa/kopaliny	5%	1	0,05
II/5	zasoby wodne	5%	1	0,05
II/6	zagospodarowanie przestrzenne	5%	2	0,10
II/7	gleby (bonitacja)	24%	2	0,48

II	Stan środowiska	waga	ocena	wartość
II/8	atmosfera	5%	3	0,15
II/9	obszary zagrożone	5%	3	0,15

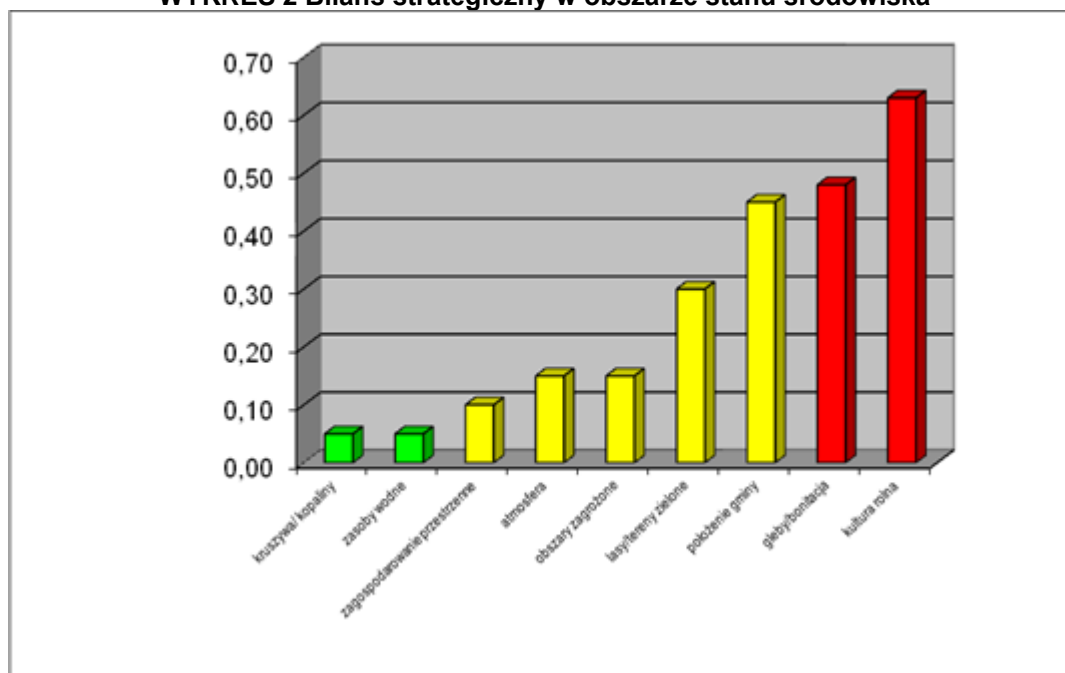
Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie pozycji:

II/1 położenie, lokalizacja Gminy ma istotne znaczenie dla możliwości rozwojowych,
 II/2 lasy/tereny zielone – Gmina Brzeźnica jest zalesiona w około 35% (lesistość Polski 2010 – 29,2%). Lasy są ważnym zasobem Gminy,
 II/3 kultura rolna – jest tradycyjnie w Gminie wysoka,
 II/4 kruszywa/kopaliny – w Gminie Brzeźnica występuje bardzo niski poziom ilości kopaliny,
 II/5 zasoby wodne – Gmina posiada niewielkie zasoby wodne,
 II/6 zagospodarowanie przestrzenne, oceniono stan formalny (uchwalone plany itp.),
 II/7 gleby (bonitacja) – Gmina Brzeźnica ma najlepsze gleby w Powiecie,
 II/8 atmosfera – brak źródeł zanieczyszczeń powoduje bardzo dobry stan atmosfery,
 II/9 obszary zagrożone – położenie Gminy jest pod tym względem dobre.

Podobnie jak w poprzednim obszarze dokonano sortowania cech i zaprezentowano je w postaci wykresu.

WYKRES 2 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska

Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres ilustruje, iż Gmina Brzeźnica ma doskonały potencjał w obszarze położenia, gleb rolniczych a także kultury rolniczej. Może to sprzyjać rozwojowi mieszkalnictwa i gospodarki rolnej.

8.1.3. BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Zestawienie cech bilansu zgodnie z przyjętą metodyką zawiera poniższa tabela.

TABELA 35 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

III	Rozwój gospodarczy	waga	ocena	wartość
	infrastruktura			
III/1	mieszkalnictwo	5%	3	0,15
III/2	sieć komunikacyjna	11%	1	0,11
III/3	komunikacja publiczna	10%	2	0,20
III/4	sieć wodociągowa	5%	3	0,15

III	Rozwój gospodarczy	waga	ocena	wartość
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	5%	1	0,05
III/6	sieć energetyczna	5%	3	0,15
	ekonomia			
III/7	usługi i przetwórstwo	11%	2	0,22
III/8	turystyka	11%	1	0,11
III/9	handel, transport i magazynowanie	11%	2	0,22
III/10	budownictwo	11%	2	0,22
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15%	3	0,45

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie opisanych cech:

III/1 mieszkalnictwo – zgodnie ze specyfiką gmin wiejskich ma niewielkie znaczenie,

III/2 sieć komunikacyjna – w Gminie Brzeźnica stan sieci nie jest najlepszy,

III/3 komunikacja publiczna – połączenia pomiędzy miejscowościami są dobre, problemy pojawiają się w przypadku przysiółków,

III/4 sieć wodociągowa – Gmina jest prawie w pełni zwodociągowana,

III/5 sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami – stan skanalizowania jest bardzo niski,

III/6 sieć energetyczna – w gminach wiejskich energetyka nie jest kluczowym wyzwaniem,

III/7 usługi i przetwórstwo – poziom rozwoju jest średni,

III/8 turystyka – poziom rozwoju jest niski,

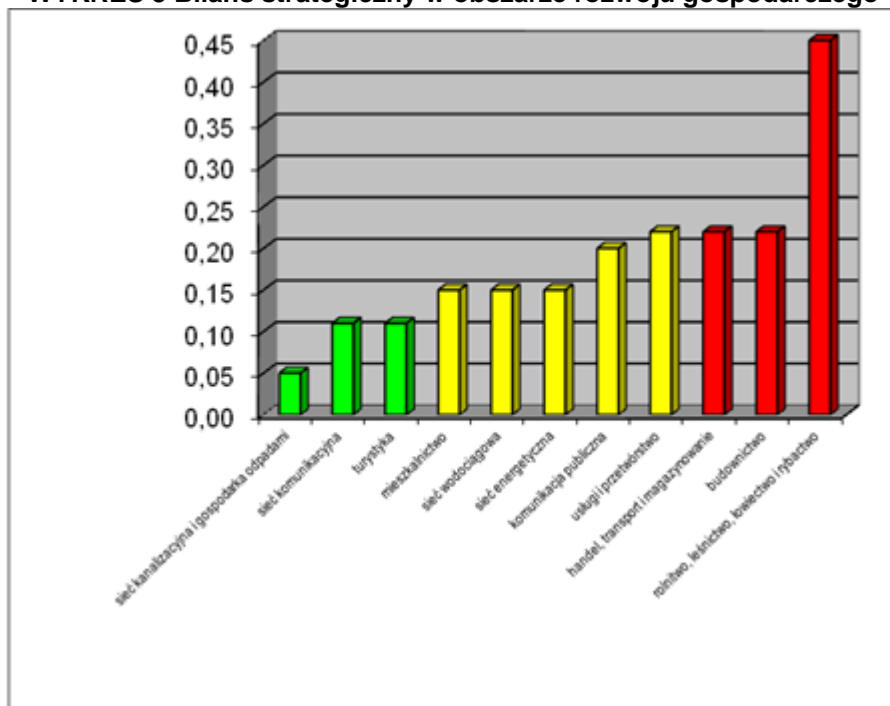
III/9 handel, transport i magazynowanie - cecha w sposób zagregowany, rozwój handlu detalicznego należy ocenić jako zadowalający, natomiast magazynowanie i transport traktowane jako zaplecze dla rozwoju gospodarczego nie jest dobrze rozwinięte,

III/10 budownictwo – poziom rozwoju budownictwa,

III/11 rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – poziom rozwoju rolnictwa jest wysoki.

Prezentacja cech i ich wartości na wykresie 3 pokazuje, że atutem Gminy jest rozwój rolnictwa i zwodociągowanie Gminy. Podstawą do dalszego rozwoju jest jednak rozbudowa sieci kanalizacyjnej i drogowej.

WYKRES 3 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

8.2. ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY BRZEŹNICA

Dokonując bilansu strategicznego oceniono stan aktualny Gminy Brzeźnica. W celu określenia możliwości rozwojowych dokonano analizy potencjału rozwojowego dla poszczególnych cech w sposób następujący:

Do każdej cechy dołączono kolumnę z opisaną „możliwością zmiany” danej cechy w skali: 0 – brak możliwości zmiany, 1 – niewielka możliwość zmiany, 2 – duża możliwość zmiany. Niektóre cechy, dla których nie ma możliwości zmiany (wartość 0) pominięto w analizie.

Ponadto wprowadzono drugą zmienną, którą jest możliwość finansowania rozwoju spoza budżetu Gminy. W przypadku tej zmiennej wartość 1 – oznacza niewielkie możliwości, 2 – pewne możliwości i 3 – duże możliwości zewnętrznego finansowania niekomercyjnego. Brane były pod uwagę takie formy pozyskania środków jak: środki z Unii Europejskiej, partnerstwo publiczno – prywatne i możliwość pozyskania inwestorów. Wskaźnik potencjału rozwojowego poszczególnych gmin określa wzór:

$$W_{pr} = W_c \times M_z \times M_f$$

gdzie:

W_{pr} – wskaźnik potencjału rozwojowego,

W_c – waga cechy (z bilansu strategicznego),

M_z – możliwości zmian,

M_f – możliwości finansowania.

8.2.1. POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Tabelaryczne zestawienie prezentuje tabela 38:

**TABELA 36 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ**

I	Rozwój społeczności lokalnej	waga	W_{pr}
I/1	ludność	15%	0,20
I/1/a	demografia	10%	0,10
I/1/b	migracje	5%	0,10
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	12%	0,12
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	12%	0,96
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	12%	0,96

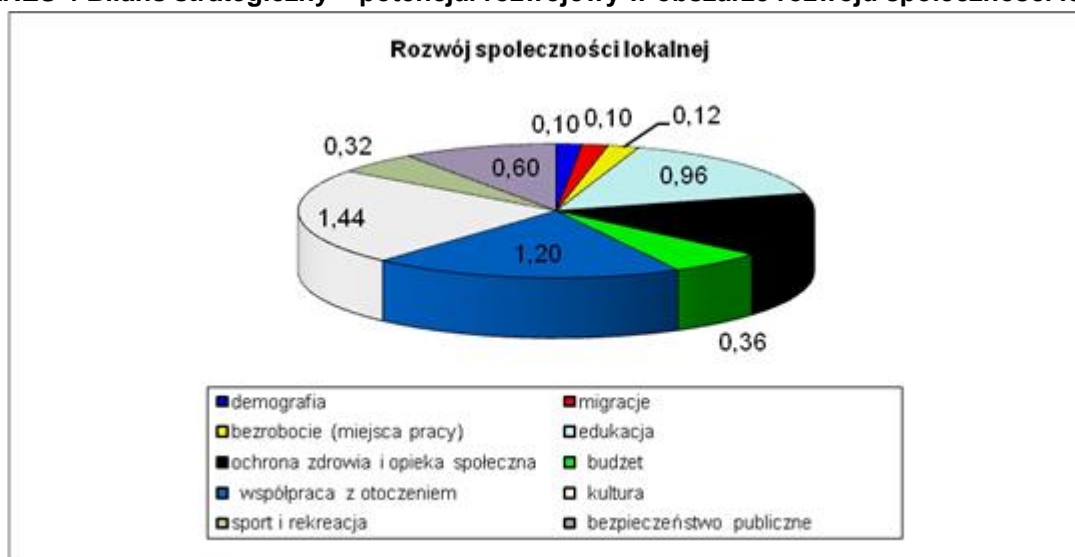
I	Rozwój społeczności lokalnej	waga	W _{pr}
I/5	budżet	18%	0,36
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	1,20
I/7	kultura	8%	1,44
I/8	sport i rekreacja	8%	0,32
I/9	bezpieczeństwo publiczne	5%	0,60

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie poszczególnych cech znajduje się pod tabelą 35. Aby pokazać największe możliwości zaprezentowano potencjał w postaci wykresu 4. Wykres prezentuje wyraźnie, że największy potencjał rozwojowy Gminy Brzeźnica zawarty jest w możliwości oparcia się o:

- Kulturę,
- Współpracę z otoczeniem,
- Edukację,
- Ochronę zdrowia wraz z opieką.

WYKRES 4 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

8.2.2. POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Ze względu na niewielką zależność od aktywnych działań w tym obszarze oceniono tylko kilka cech. Analizę przedstawiono w tabeli 39.

TABELA 37 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

II	Stan środowiska	waga	W _{pr}
II/2	lasy/tereny zielone	15%	0,30
II/3	kultura rolna	21%	0,63
II/6	zagospodarowanie przestrzenne	5%	0,20
II/9	obszary zagrożone	5%	0,15

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 36.

Podobnie zaprezentowano potencjał obszaru na wykresie 5.

WYKRES 5 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Największy potencjał rozwojowy Gminy Brzeźnica w obszarze środowiskowym tkwi w możliwościach dalszego rozwijania kultury rolnej oraz wykorzystania potencjału lasów i terenów zielonych.

8.2.3. POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Rozwój gospodarczy jest najważniejszym dla wzrostu dobrobytu mieszkańców. Zarówno bezpośredni skutek (spadek bezrobocia) jak i pośredni (wzrost wpływów z podatków) powoduje, że rozwój tego obszaru ma zwielokrotniony wpływ na rozwój gminy. Prezentacje potencjału rozwojowego zawarto w tabeli 40.

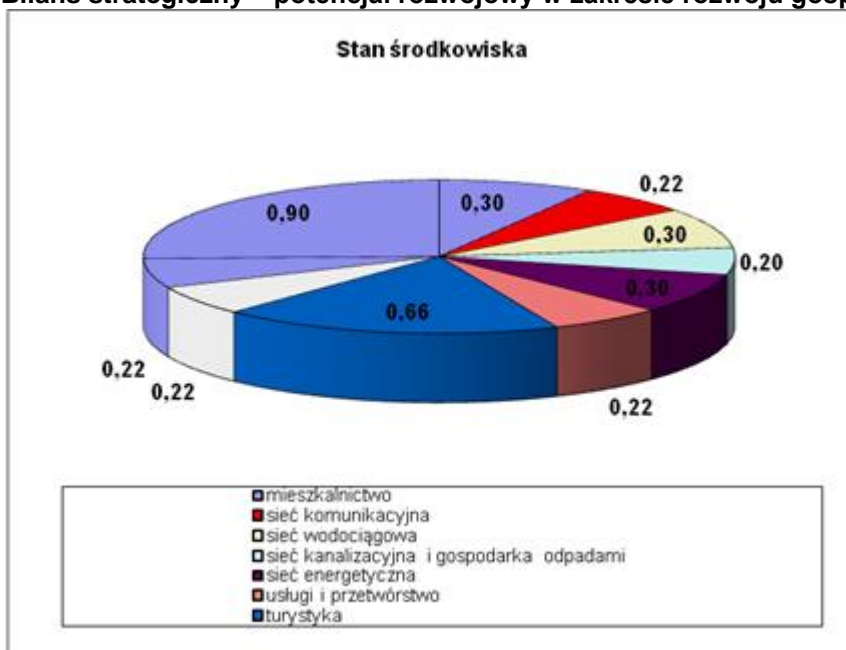
TABELA 38 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

III	Rozwój gospodarczy	waga	W _{pr}
	infrastruktura		
III/1	mieszkalnictwo	5%	0,30
III/2	sieć komunikacyjna	11%	0,22
III/4	sieć wodociągowa	5%	0,30
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	5%	0,20
III/6	sieć energetyczna	5%	0,30
	ekonomia		
III/7	usługi i przetwórstwo	11%	0,22
III/8	turystyka	11%	0,66
III/9	handel, transport i magazynowanie	11%	0,22
III/10	budownictwo	11%	0,22
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15%	0,90

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 37. Graficzna prezentacja potencjału rozwojowego zaprezentowana została na wykresie 6.

Wykres 6 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres pokazuje, że największy potencjał rozwojowy Gminy Brzeźnica to dalszy rozwój rolnictwa. Dodatkowym źródłem możliwości jest rozwój turystyki, poszukiwanie możliwości rozwoju kanalizacji.

9. WYBÓR STRATEGII GMINY BRZEŹNICA

9.1. ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO GMINY BRZEŹNICA

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze gminy nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów cząstkowych, ale jedynie takich, które są z zgodne z celami strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniającej akcent gospodarczy).

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego gminy:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny,
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmacniania silnych stron gminy – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych,
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców,**

5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania gminy,
6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji,**
7. **Zasada koncentracji środków,**
8. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny,
9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszą strategią wzięto pod uwagę specyfikę niewielkiej, rolniczej Gminy, jaką jest Brzeźnica. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej Gminy w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

9.2. ANALIZA SWOT/TOWS GMINY BRZEŹNICA

Ze względu na charakter Gminy a zwłaszcza jej gospodarki powinno się wyodrębnić obszary dające największy efekt rozwojowy. Taka analiza pociąga za sobą poważne wyzwania w obszarze metodycznym, zwłaszcza przy analityce o charakterze ilościowym. W pierwszym kroku tej analizy w oparciu o wcześniej dokonany bilans strategiczny zestawiono analizę SWOT Gminy Brzeźnica.

TABELA39 ANALIZA SWOT GMINY BRZEŹNICA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta baza edukacyjna, • Dobry stan ochrony zdrowia i opieki społecznej, • Wysoka kultura rolna, • Dobry stan gleb, • Rolnictwo na dobrym poziomie, • Stosunkowo dobra baza kulturalna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwestia demograficzna, • Postępująca migracja, • Niski poziom kultury rekreacyjnej i sportu, • Brak surowców wydobywczych, • Niewielki potencjał zasobów wodnych, • Słabo rozwinięta sieć komunikacyjna, • Zbyt powolny rozwój sieci

	kanalizacyjnej i gospodarki odpadami, • Słabo rozwinięta turystyka.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodne warunki współpracy z otoczeniem, • Rozwój kulturalny, • Potencjał terenów zielonych i lasów, • Rozwój kultury rolnej, • Potencjał turystyczny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Straty na polu demograficznym, • Problem postępującej migracji, • Wzrastające bezrobocie, • Niedorozwój komunikacji publicznej, • Słaby stan sieci kanalizacyjnej i gospodarki odpadami.

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie materiałów Gminy.

Dla celów analizy przedstawionej powyżej zastosowaną zintegrowaną metodykę analizy SWOT-TOWS opracowaną w Remedis S.A. Opiera się o zmodyfikowany, klasyczny podział na obszary wewnątrz i na zewnątrz analizowanego podmiotu na obszar statyczny – silne i słabe strony – i dynamiczny – możliwości i zagrożenia. Tabela zamieszczona powyżej obejmuje SWOT w ujęciu jakościowym. Dodatkowo w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne wyższego rzędu (głównie Strategię Rozwoju Kraju 2020) przyjęto, że nie nastąpią żadne gwałtowne zmiany makroekonomiczne, istotne zmiany polityki rolnej bądź podatkowej, które miałyby fundamentalny wpływ na sytuację gminy.

Analizy SWOT/TOWS – służąco badania relacji pomiędzy atutami i słabościami gminy, a szansami i zagrożeniami mogącymi pojawić się w otoczeniu głównie w celu dokonania wyboru najwłaściwszego wariantu strategii. Analiza SWOT służy ocenie sił i słabości gminy w kontekście możliwości i zagrożeń – jest więc spojrzeniem „od sytuacji dzisiejszej w przyszłą”, natomiast TOWS jest analizą możliwości i zagrożeń przyszłości w kontekście silnych i słabych stron gminy. Analiza SWOT/TOWS, po uprzednim zdefiniowaniu listy czynników oraz ich ocenie opiera się na następujących zasadach:

I Badaniu podlegają relacje pomiędzy silnymi i słabymi stronami a możliwościami i zagrożeniami, przy czym:

1. W analizie SWOT istnienie interakcji stwierdza się odpowiadając na następujące pytania:

- a) czy zdefiniowane silne strony pozwolą wykorzystać możliwości, które mogą się zdarzyć?

- b) czy zidentyfikowane słabości nie pozwolą na wykorzystanie pojawiających się możliwości?
- c) czy zidentyfikowane silne strony pozwolą na przewyższenie możliwych zagrożeń?
- d) czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływania potencjalnych zagrożeń?

2. W analizie TOWS występowanie relacji określa się odpowiadając na pytania:

- a) czy zagrożenia osłabią zidentyfikowane silne strony?
- b) czy możliwości spotęgują posiadane silne strony?
- c) czy zagrożenia spotęgują występujące słabości?
- d) czy potencjalne możliwości pozwolą przewyższyć istniejące słabe strony?

II Dla każdego z wyspecyfikowanych powyżej pytań buduje się odpowiednią tablicę, za pomocą której bada się relacje pomiędzy parami czynników, przypisując istniejącemu silnemu powiązaniu cyfrą „2”, słabej „1”, nieistniejącej „0”;

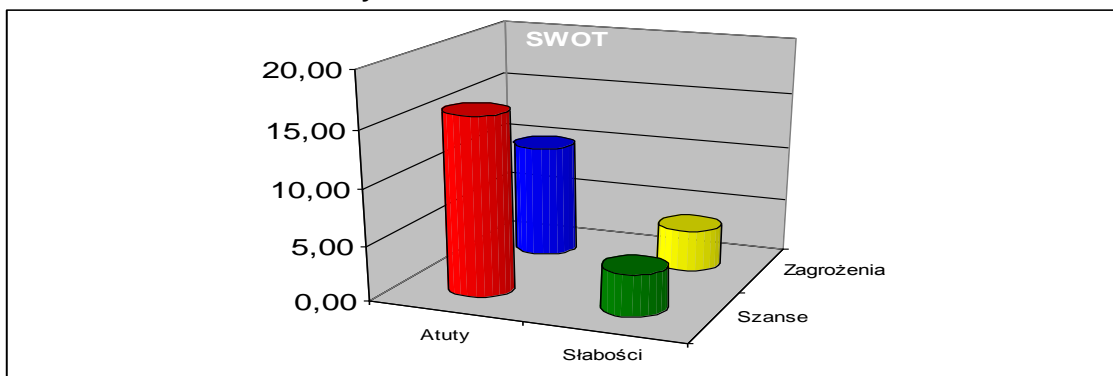
III Otrzymane sumy powiązań (poziome i pionowe) podlegają przemnożeniu przez wartość odpowiedniego czynnika, określonego w bilansie strategicznym, tworząc poziome i pionowe wartości interakcji a ich suma łączną wartość interakcji.

IV Zestawienie wartości interakcji dla poszczególnych par czynników stanowi wskazówkę do wyboru najkorzystniejszego wariantu strategii. Różne warianty strategii różnią się metodyką ich wdrażania, dostosowaną do ich charakteru, określoną dwoma podstawowymi czynnikami:

1. Wielkością potrzebnych środków na realizację strategii (i /lub poziomem ryzyka finansowego budżetu),
2. Intensywnością zmian (zakres programów, harmonogram przedsięwzięć itp.).

Na wykresie 7 przedstawiono zintegrowaną analizę SWOT w ujęciu ilościowym dla Gminy Brzeźnica (pełne macierze zawarte są w rozdziale załączniki na końcu dokumentu).

Wykres 7 SWOT GMINY BRZEŹNICA

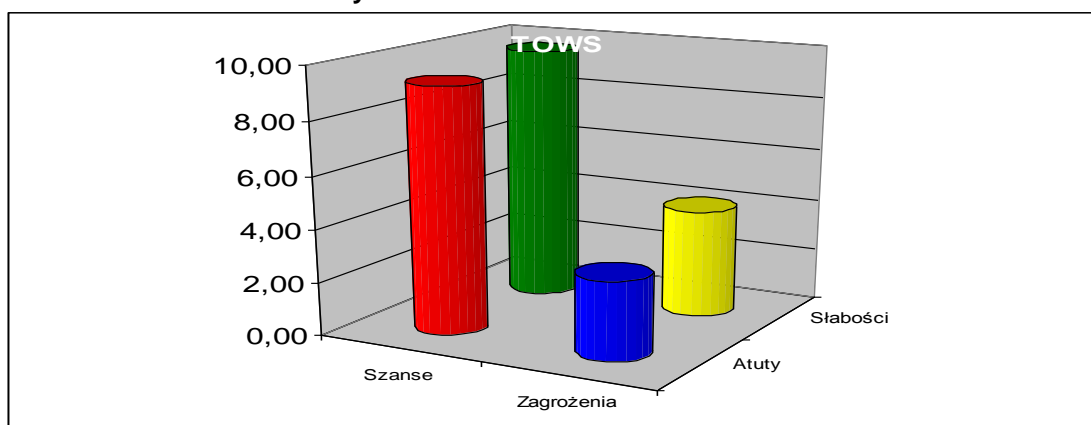

Źródło: analiza Remedis S.A.

W tej analizie najsilniejsze relacje występują pomiędzy silnymi stronami (atutami) Gminy, a zagrożeniami, co sugeruje przyjęcie strategii przygotowawczej – ukierunkowanej na niwelowanie pojawiających się zagrożeń przy pomocy posiadanych atutów. Równocześnie dość silny kierunek relacji ciąży między silnymi stronami (atutami) Gminy a możliwościami (szansami), co sugeruje przyjęcie strategii agresywnej – ukierunkowanej na wykorzystanie pojawiających się zagrożeń przy pomocy posiadanych atutów.

Zgodnie z przyjętą metodyką dokonano analizy TOWS, przedstawionej na wykresie 8 (pełne macierze zawarte są w rozdziale załączniki na końcu dokumentu).

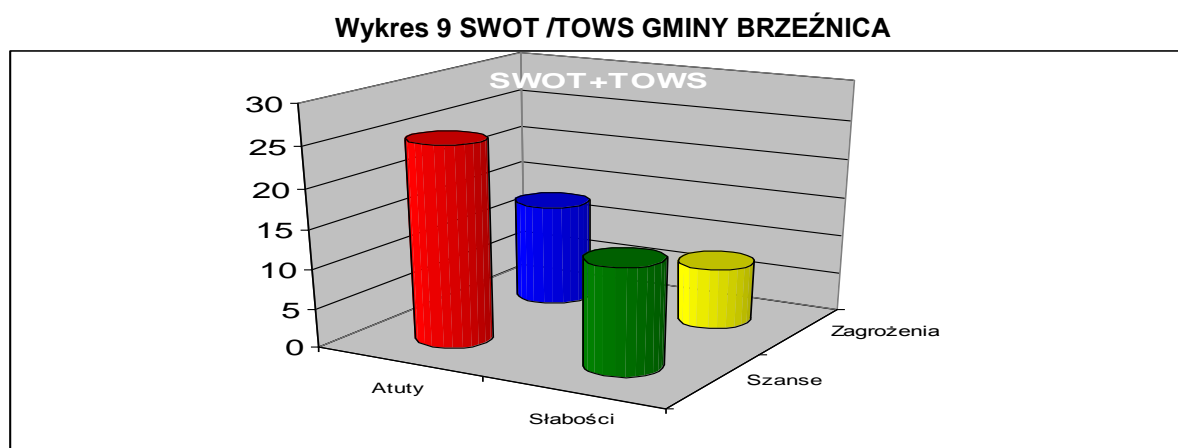
Wykres 8 TOWS GMINY BRZEŹNICA

Źródło: analiza Remedis S.A.

Wyniki analizy TOWS są odwrotne względem analizy SWOT i bardziej zrównoważone – choć najniższy wyniki liczbowy dla relacji zagrożenia /słabe strony wskazuje, że możliwe zagrożenia nie powinny znacząco osłabić zidentyfikowanych silnych stron gminy.

Opracowano także zestawieniową analizę SWOT + TOWS. Jej wynik prezentuje wykres 9.

Źródło: analiza Remedia S.A.

Sumaryczne wyniki prowadzonych analiz wskazują na najsilniejsze relacje pomiędzy silnymi stronami, a szansami rozwojowymi Gminy Brzeźnica, czyli najsilniejszą ważoną wartością ma odpowiedź na pytanie:

„Czy zidentyfikowane silne strony pozwolą wykorzystać pojawiające się szanse?”

Sugeruje to przyjęcie strategii agresywnej, czyli maksymalne wykorzystanie szans sprzyjających rozwojowi. Strategię taką określa się również „strategią MAKSI-MAKSI”.

Drugą w kolejności dodatnią korelację wykazała relacja „silne strony/zagrozenia”, czyli odpowiedź na pytanie:

„Czy zidentyfikowane atuty pozwolą na przezwycięzenie możliwych zagrożeń?”

To pozwalałoby sugerować strategię przygotowawczo-ofensywną, czyli w pierwszym rzędzie eliminacja słabości gminy, a następnie wykorzystanie pojawiających się możliwości. Taka strategia znana też jest pod nazwą „MINI-MAKSI”.

Trzecią w kolejności korelację wykazała relacja „słabości /szanse”, czyli odpowiedź na pytanie:

„Czy zidentyfikowane szanse pozwolą na zniwelowanie istniejących słabości?”

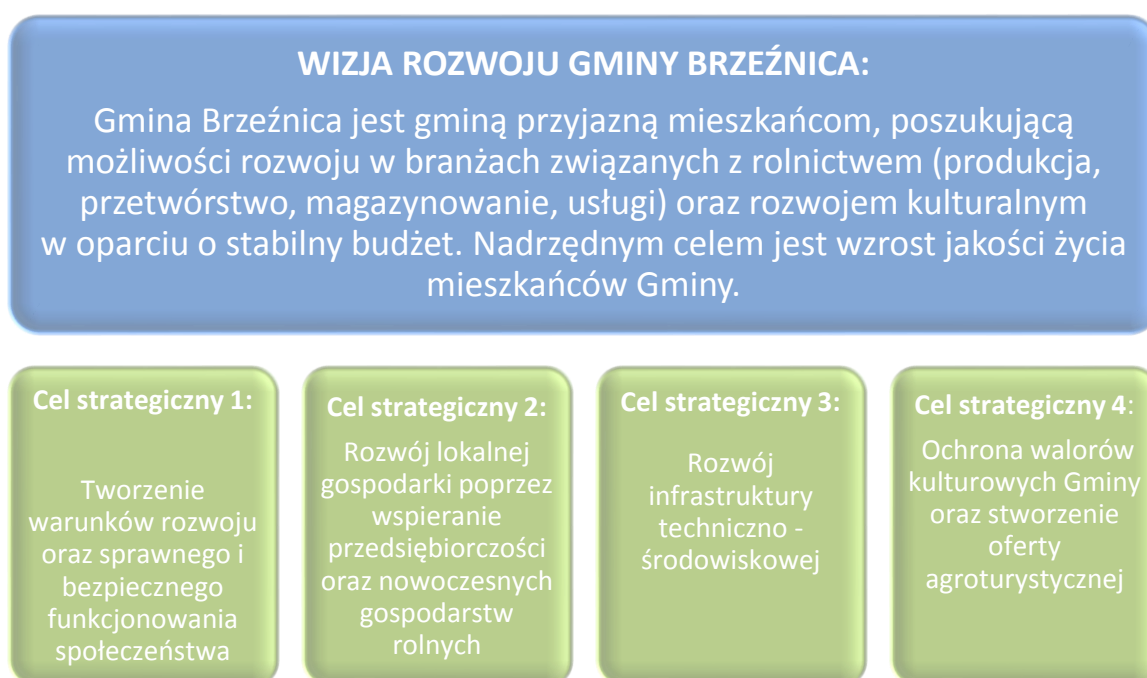
Ostatnia korelacja różniła się znacząco co do osiągniętego wyniku.

Podsumowując:

Gmina Brzeźnica winna kierować się strategią agresywną (maksymalną), oznaczającą wykorzystanie synergii pomiędzy silnymi stronami a możliwościami.

9.3. WIZJA ROZWOJU GMINY BRZEŹNICA

Biorąc pod uwagę wybór strategii dla Gminy Brzeźnica określono wizję i pola rozwoju strategicznego Gminy.

Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia i rozwój społeczno – ekonomiczny Gminy.

10. PROGRAMY STRATEGICZNE GMINY BRZEŹNICA

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i nie będące inwestycjami. W obszarach inwestycyjnych planowane operacyjne zostaną zaprezentowane w kolejnych dokumentach Gminy o charakterze operacyjnym (np. Wieloletniej Prognozie Finansowej). Poniżej przedstawiono karty programów strategicznych Gminy Brzeźnica.

10.1. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU ORAZ SPRAWNEGO I BEZPIECZNEGO FUNKCJONOWANIA SPOŁECZEŃSTWA”

TABELA 40 TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU ORAZ SPRAWNEGO I BEZPIECZNEGO FUNKCJONOWANIA SPOŁECZEŃSTWA

CEL STRATEGICZNY 1	Tworzenie warunków rozwoju oraz sprawnego i bezpiecznego funkcjonowania społeczeństwa
Program operacyjny 1.1	Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa publicznego
Działanie 1.1.1	Monitoring
Opis Działania	Założenie i uruchomienie systemu monitoringu w centrum Brzeźnicy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Uruchomienie monitoringu
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 1.1.2	Wzmocnienie patroli policyjnych
Opis Działania	Dofinansowanie Komendy Powiatowej Policji

Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Nakłady, redukcja wskaźników bezpieczeństwa
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 1.1.3	Kampanie społeczne
Opis Działania	Stworzenie kampanii promującej bezpieczne zachowania
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Ilość przeprowadzonych kampanii, ilość publikacji, wydanych ulotek, itp.
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy z Komendą Powiatową Policji i PSP
Program operacyjny 1.2	Poprawa dostępności i jakości usług medycznych
Działanie 1.2.1	Dofinansowanie Ośrodka Zdrowia
Opis Działania	Dopłaty do wybranych usług medycznych, dopłaty do energii (prąd, CO, woda), modernizacja wyposażenia ośrodka zdrowia.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Utrzymanie dostępności do usług
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny 1.3	Aktywizacja społeczności lokalnej
Działanie 1.3.1	Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych
Program operacyjny 1.4	Poprawa warunków funkcjonowania służb bezpieczeństwa publicznego
Działanie 1.4.1	Wspieranie aktywności OSP
Opis Działania	Przekazywanie środków, pomoc w organizacji imprez, konkursów
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne, środki pozyskane przez OSP
Miernik oceny	Nakłady
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy z OSP
Działanie 1.4.2	Dofinansowanie działań statutowych OSP

Opis Działania	Przekazywanie środków finansowych na zakup sprzętu i wyposażenia, remonty i modernizację remiz
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Nakłady
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny 1.5	Wzrost wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w usługach publicznych, gospodarstwach domowych i sektorze przedsiębiorstw
Działanie 1.5.1	Powszechny dostęp do Internetu
Opis Działania	Budowa systemu bezprzewodowego dostępu do Internetu
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki wojewódzkie, środki powiatowe, środki własne
Miernik oceny	Malejąca liczba osób cyfrowo wykluczonych
Termin realizacji	2016-2017
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny 1.6	Poprawa stanu infrastruktury placówek oświatowych
Działanie 1.6.1	Rozbudowa szkoły w Brzeźnicy
Opis Działania	Budowa dodatkowych pomieszczeń lekcyjnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne, środki MEN
Miernik oceny	Ilość pomieszczeń lekcyjnych
Termin realizacji	Do 2026 r.
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 1.6.2	Ciągła poprawa stanu infrastruktury
Opis Działania	Przekazywanie środków, zdobywanie finansowania

Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Nakłady
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 1.6.3	Termomodernizacja budynków Zespołu Szkół w Brzeźnicy
Opis Działania	Wykonanie kompleksowej termomodernizacji
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Wykonanie termomodernizacji
Termin realizacji	Do 2026 r.
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny 1.7	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
Działanie 1.7.1	Dodatkowe zajęcia wyrównujące
Opis Działania	W miarę możliwości wynikających z aktualnych potrzeb
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Liczba dodatkowych zajęć, liczba uczniów uczestniczących
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica w porozumieniu z dyrektorami szkół
Działanie 1.7.2	Rozbudowa bazy przedszkolnej
Opis Działania	Adaptacja budynków oraz pomieszczeń szkolnych na potrzeby przedszkoli.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne

Miernik oceny	Liczna dzieci uczęszczających do przedszkola
Termin realizacji	2016-2026
Koordinator	Urząd Gminy Brzeźnica w porozumieniu z dyrektorami szkół

Źródło: Analiza Remedis SA, Gmina Brzeźnica

10.2. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI POPRZEZ WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH”

TABELA 41 ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI POPRZEZ WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH

CEL STRATEGICZNY	Rozwój lokalnej gospodarki poprzez wspieranie
2	przedsiębiorczości oraz nowoczesnych gospodarstw rolnych
Program operacyjny	Kreowanie klimatu dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
2.1	
Działanie 2.2.1	Zachęty podatkowe
Opis Działania	Podtrzymanie zachęt w podatkach lokalnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Porównanie podatków lokalnych do sytuacji w rejonie/kraju
Termin realizacji	2016-2026
Koordinator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny	Wsparcie wytwarzania i promocji żywności wysokiej jakości (w tym produktów tradycyjnych)
2.2	
Działanie 2.2.1	Propagowanie utrzymywania tradycji uprawy rolnej poprzez organizację cyklicznych jarmarków z możliwością wystawienia swych płodów rolnych
Opis Działania	Organizacja podczas wydarzeń okolicznościowych – „W maju na pasionku”, jarmarków (np. podczas dożynek, świąt kościelnych) na terenie powiatu, mające na celu promocję i sprzedaż detaliczną produktów rolnych danego okresu.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba zainteresowanych, wolumen sprzedaży
Termin realizacji	W sposób ciągły

Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu
Działanie 2.2.2	Wsparcie dystrybucji żywności ekologicznej poprzez specjalistyczne gospodarstwa rodzinne
Opis Działania	Działanie na rzecz promocji znakomitego stanu terenów Gminy, wolnych od zanieczyszczeń mające na celu zwrócenie tym samym uwagi przedsiębiorców żywności ekologicznej na potencjał produkcyjny tych niedużych gospodarstw rodzinnych w celu dogodnego skupu tych produktów.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne, środki prywatne
Miernik oceny	Wolumen sprzedaży
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny 2.3	Poszukiwanie rozwiązań dystrybucji płodów rolnych
Działanie 2.3.1	Wzmocnienie powiązań produkcji rolniczej z przetwórstwem, marketingiem i dystrybucją
Opis Działania	Zainteresowanie społeczności rolniczej ofertą dotacji dla tego sektora pod względem promocji produkcji rolniczej i jej rozwoju. Budowanie sprawnego i nowoczesnego doradztwa rolniczego.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Kwota pozyskanych dotacji, liczba dotowanych gospodarstw rolnych
Termin realizacji	2016-2020
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu
Działanie 2.3.2	Rozwój przetwórstwa rolnego na terenie Gminy
Opis Działania	Tworzenie zachęt dla lokalnych bądź zewnętrznych inwestorów, otwieraniem nowych bądź tworzeniem oddziałów zakładów przetwórstwa rolnego.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Liczba nowych zakładów, wielkość zatrudnienia
Termin realizacji	2016-2020
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy ze Starostwem

10.3. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNO – ŚRODOWISKOWEJ”

TABELA 42 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWEJ

CEL STRATEGICZNY	Rozwój infrastruktury techniczno-środowiskowej
3	
Program operacyjny	Budowa i poprawa stanu dróg
3.1	
Działanie 3.1.1	Poprawa stanu komunikacji
Opis Działania	Inwestycje w drogi gminne, współfinansowanie dróg powiatowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki unijne, środki budżetu państwa
Miernik oceny	Ilość kilometrów nowych i zmodernizowanych dróg
Termin realizacji	2016-2026
Koordinator	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu
Program operacyjny	Rozwój infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i edukacja ekologiczna
3.2	
Działanie 3.2.1	Zwiększenie sanitacji obszaru Gminy
Opis Działania	Dofinansowanie do przyzagrodowych biologicznych oczyszczalni ścieków, budowa zbiorników szczelnych i dostosowanie infrastruktury oczyszczalni do aktualnych potrzeb i wymogów, rozbudowa sieci kanalizacyjnej
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Malejąca liczba gospodarstw odprowadzających nieoczyszczone ścieki
Termin realizacji	2016-2026
Koordinator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 3.2.2	Modernizacja gminnej sieci wodociągowej
Opis Działania	Wymiana starych sieci wodociągowych, budowa przepompowni wody oraz modernizacja istniejącej przepompowni oraz stacji uzdatniania wody

Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Mierniki oceny	Poprawa jakości wody, mniejsza awaryjność sieci
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny 3.3	Poprawa estetyki Gminy
Działanie 3.3.1	Poprawa wizerunku obiektów należących do Gminy
Opis Działania	Naprawa i rewitalizacja chodników, płotów, elewacji, itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Ilość naprawionych obiektów
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 3.3.2	Organizowanie i wspieranie konkursów zachęcających do działań ukierunkowanych na poprawę wizerunku obiektów prywatnych, gminnych
Opis Działania	Organizacja konkursów na najładniejszą nieruchomość we wsi, najładniejszą miejscowość w gminie, przekazanie środków, nagród
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki unijne
Miernik oceny	Ilość naprawionych obiektów, zmiana estetyki wsi
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny 3.4	Rozwój infrastruktury turystycznej
Działanie 3.4.1	Aktywizacja turystów do korzystania z dostępnych szlaków turystycznych
Opis Działania	Porozumienie między gminami oraz/lub powiatem w zakresie eksploatacji i promocji takiej formy turystyki. Celem nadrzędnym jest jak najbardziej efektywne wykorzystanie tych szlaków dla poprawy jakości życia mieszkańców. Wyznaczanie, budowa szlaków turystycznych (rowerowych i pieszych)
Potencjalne źródło	Środki unijne, środki własne, środki prywatne, środki powiatowe

finansowania	
Miernik oceny	Ilość turystów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu i sąsiednimi gminami, stowarzyszeniami
Program operacyjny 3.5	Rozwój infrastruktury kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej
Działanie 3.5.1	Budowa boisk do piłki siatkowej, nożnej, itp.
Opis Działania	Przekazanie środków, poszukiwanie finansowania, terenu
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne, środki Województwa Lubuskiego
Miernik oceny	Ilość boisk oddanych do użytku
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 3.5.2	Budowa placów zabaw, placów wypoczynkowych
Opis Działania	Przekazanie środków, poszukiwanie finansowania, terenu
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Ilość wybudowanych placów zabaw, wypoczynkowych
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Działanie 3.5.3	Budowa, remont oraz wyposażenie świetlic wiejskich
Opis Działania	Budowa nowej świetlicy w Brzeźnicy, remonty świetlic oraz wyposażenie istniejących świetlic (kuchni, sal widowiskowych itp.)
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne
Miernik oceny	Ilość organizowanych imprez kulturalno-rozrywkowych, ilość imprez rodzinnych.
Termin realizacji	2016-2026
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica, sołectwa

10.4. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „OCHRONA WALORÓW KULTUROWYCH GMINY ORAZ STWORZENIE OFERTY AGROTURYSTYCZNEJ”

TABELA 43 OCHRONA WALORÓW KULTUROWYCH GMINY ORAZ STWORZENIE OFERTY AGROTURYSTYCZNEJ GMINY

CEL STRATEGICZNY	Ochrona walorów kulturowych Gminy oraz stworzenie oferty agroturystycznej
4	
Program operacyjny	Rozwój agroturystyki
4.1	
Działanie 4.1.1	Promocja walorów przyrodniczo-turystycznych
Opis Działania	Działania medialne, w tym w mediach elektronicznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki unijne
Miernik oceny	Liczba informacji wytworzonych/opublikowanych przez pracowników Urzędu Gminy
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny	Wspieranie działań w zakresie kultywowania lokalnych tradycji
4.2	
Działanie 4.2.1	Wspieranie i dofinansowywanie lokalnych zespołów folklorystycznych
Opis Działania	Przekazywanie środków, poszukiwanie źródeł finansowania, sponsorów
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki własne, środki prywatne
Miernik oceny	Nakłady, podtrzymanie liczby zespołów/grup działających na terenie Gminy
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Brzeźnica
Program operacyjny	Rozpropagowanie imprezy „W maju na pasionku”
4.3	
Działanie 4.3.1	Znalezienie źródeł finansowania
Opis Działania	Pozyskanie środków na promocję corocznego wydarzenia, ubogacenie wachlarza atrakcji, rozciągając imprezę na cykl wydarzeń kulturalnych, dając możliwość w ten sposób na zdobycie środków od potencjalnych sponsorów. Stworzenie

Potencjalne źródło finansowania	środowiska pod unikalną imprezę kulturalną, która mogłaby stać się wizytówką regionu i w ten sposób pozyskiwać zainteresowanie zarówno mieszkańców Gminy jak, mieszkańców sąsiednich gmin.
Miernik oceny	Środki unijne, środki własne, środki prywatne
Termin realizacji	Kwota pozyskanych środków zewnętrznych, liczba zainteresowanych inwestorów (sponsorów), liczba dostępnych atrakcji
Koordinator	W sposób ciągły
Działanie 4.3.2	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu
Opis Działania	Współpraca z sąsiednimi gminami, powiatami, w celu wkomponowania imprezy w cykl wydarzeń
Potencjalne źródło finansowania	Stworzenie wspólnej bazy kulturalnej dla mieszkańców regionu. Zwiększenie liczby zainteresowanych osób i w ten sposób uskutecznienie promocji regionu z korzyścią dla każdej gminy.
Miernik oceny	Środki unijne, środki własne, środki powiatowe, środki prywatne
Termin realizacji	Liczba uczestników wydarzeń
Koordinator	2016-2026
	Urząd Gminy Brzeźnica we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Żaganiu i sąsiednimi gminami

Źródło: Analiza Remedis SA, Gmina Brzeźnica

11. STRATEGIA GMINY BRZEŹNICA A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Gminy Brzeźnica w latach 2016–2026 na tle innych dokumentów strategicznych – przede wszystkim Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego oraz Strategii Rozwoju Powiatu Żagańskiego. Analiza wykazuje zbieżność strategii Gminy z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi Gminy.

11.1. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020 , DŁUGOOKRESOWA STRATEGII ROZWOJU KRAJU POLSKA 2030

Ze względu na korzystną sytuację w zakresie edukacji, opieki zdrowotnej i społecznej w Strategia Rozwoju Gminy Brzeźnica nie poświęca tym zagadnieniom zbyt wiele uwagi. Natomiast wykazuje pełną zbieżność z dokumentami o charakterze krajowym, które wskazują konieczność zrównoważonego rozwoju rolnictwa i leśnictwa. Strategia Brzeźnicy rozwija tematykę nowoczesności w produkcji rolnej i rozwoju przetwórstwa rolnego. Ponadto poświęca wiele uwagi zmianie pojęcia „wiejskości”, w tym w znacznej mierze konieczności uzupełnienia dotychczasowej produkcji rolnej innymi działaniami.

11.2. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO

Spójność dokumentów strategicznych Gminy wymaga połączenia celów Strategii z dokumentem nadrzędnym jakim jest strategia województwa. Spójność ta realizowana jest na poziomie celów strategicznych obu dokumentów, które przekładają się dalej na konkretne zadania inwestycyjne.

Strategia Rozwoju Gminy Brzeźnica poprzez wykonanie zaplanowanych programów rozwojowych, realizować będzie 3 z 4 generalnych celów strategicznych rozwoju Województwa Lubuskiego o nazwach:

- Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka regionalna, a w tym między innymi: „Rozwój potencjału turystycznego województwa” oraz „Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej”.
- Społeczna i terytorialna spójność regionu, a w tym: „Zapewnienie różnorodnej oferty kulturalnej i sportowej” oraz „Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich”.
- Region efektywnie zarządzany, a w tym: „Tworzenie atrakcyjnego wizerunku województwa i promocja marki Lubuskie”, „Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej” oraz „Wzmocnienie potencjału kapitału społecznego oraz kształtowanie tożsamości regionalnej”.

11.3. STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU ŻAGAŃSKIEGO

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego zawiera następujące programy w ramach ładu gospodarczego, społecznego i przestrzennego, które bezpośrednio odnoszą się do programów zawartych w Strategii Gminy Brzeźnica:

- Infrastruktura, w tym: „2.3. Sprzyjanie rozwojowi infrastruktury pro turystycznej i różnych form turystyki”,
- Gospodarka, w tym: „3.1. Działanie na rzecz tworzenia warunków dla rozwoju stref aktywności gospodarczej na terenie powiatu.” oraz „3.3. Stworzenie systemu promocji powiatu żagańskiego w kraju i zagranicą”,
- Przestrzeń, w tym: „4.1. Podjęcie działania w kierunku równomiernego rozwoju powiatu i poszczególnych miejscowości położonych najdalej od centrum gospodarczego i kulturalnego skupionego w stolicy powiatu.”, „4.2. Podjęcie działania w kierunku rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej oraz lepiej wykorzystywać istniejące szlaki komunikacyjne.” oraz „4.3. Aktywne uczestnictwo w tworzeniu sprawnego systemu współpracy regionalnej i ponadregionalnej”.

Strategia Rozwoju Gminy Brzeźnica odpowiada celom przyjętym przez Powiat. Ze względu na specyfikę zadań różnicujących rolę powiatu i gminy niektóre cele powiatu są specyficzne dla jego struktur, bądź nie dotyczą Gminy.

12. WDRAŻANIE STRATEGII

12.1. METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY BRZEŹNICA NA LATA 2016-2026

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów strategicznych Gminy. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacji planów rozwojowych Gminy zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy gminy.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów w pozostałych obszarach cele opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Gminy wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne „cele” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji

strategii to decyzja władz Gminy. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Gminy.

Urząd Gminy jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowa informacja pokazująca realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Gminy.

Strategia rozwoju Gminy Brzeźnica została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Gminie.

12.2. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Gminy należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jego terenie. Sposób przygotowania i monitorowania strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem Gminy gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Gminy będącej szeroką reprezentacją mieszkańców Gminy sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz Gminy. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednio jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Gminy.

Gmina inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

12.3. PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY BRZEŹNICA

Istotną uwagę władze Gminy przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe - będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracy z mediami - działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno – promocyjne Wójta Gminy.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

13. ZAŁĄCZNIKI

1. Dokumenty o charakterze strategicznym Gminy powiązane ze Strategią Rozwoju

- Program usuwania azbestu z terenu Gminy Brzeźnica,
- Uchwała nr XXIV/119/2012 Rady Gminy Brzeźnica,
- Uchwała nr XXIV/95/2012 Rady Gminy Brzeźnica,
- Uchwała nr XXIV/210/2014 Rady Gminy Brzeźnica,
- Uchwała nr XXIV/211/2014 Rady Gminy Brzeźnica,
- Uchwała nr XXIV/212/2014 Rady Gminy Brzeźnica,
- Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2015 dla Gminy Brzeźnica,
- Informacja o kształtowaniu się Wieloletniej Prognozy Finansowej,
- Informacja opisowa z wykonania budżetu Gminy Brzeźnica za 2015 rok,
- Informacja o stanie mienia komunalnego Gminy Brzeźnica na dzień 31 grudnia 2015 r.,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brzeźnica.

2. Zespół Remedis SA

- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
- Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
- Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
- Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego
- Natalia Lis
- Ewelina Rydz
- Aleksandra Olejniczak

3. Macierz analizy SWOT Gminy Brzeźnica

Cecha bilansowana	wartość	Współpraca z otoczeniem						suma	Demografia					suma
		Kultura	Lasy/tereny zielone	Kultura rolna	Turystyka	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Demografia		Migracje	Bezrobocie	Komunikacja publiczna	Sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami		
		0.20	0.24	0.30	0.63	0.11	0.45		0.10	0.10	0.12	0.20	0.05	
Edukacja	0.24	1	1	0	0	0	0	0.48	2	2	2	0	0	1.44
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	0.24	1	0	1	0	1	0	0.72	2	2	1	0	0	1.20
Kultura rolna	0.63	2	1	1	2	1	2	5.67	1	1	2	0	1	3.15
Gleby	0.48	1	0	2	2	0	2	3.36	0	0	1	0	1	0.96
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	0.45	2	0	2	2	1	2	4.05	1	1	2	1	1	2.70
Kultura	0.24	2	2	1	1	1	0	1.68	1	1	1	0	0	0.72
								0.00						0.00
								15.96						10.17
Demografia	0.10	1	1	0	1	2	1	0.60	2	2	2	2	1	0.90
Migracja	0.10	1	1	0	1	2	1	0.60	2	2	2	1	0	0.70
Sport i rekreacja	0.08	1	1	2	0	1	0	0.40	1	1	1	1	0	0.32
Kruszywa/kopaliny	0.05	2	0	1	0	0	0	0.15	0	0	1	0	0	0.05
Zasoby wodne	0.05	1	0	0	1	1	1	0.20	0	0	1	0	0	0.05
Sieć komunikacyjna	0.11	2	0	1	1	2	1	0.77	1	1	2	2	0	0.66
Sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	0.05	0	0	1	1	1	1	0.20	0	0	0	0	2	0.10
Turystyka	0.11	2	1	2	0	2	1	0.88	2	2	2	2	1	0.99
								3.80						3.77

4. Macierz analizy TOWS Gminy Brzeźnica

Cecha bilansowana		Edukacja	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	Kultura rolna	Gleby	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	Kultura	suma	Demografia	Migracja	Sport i rekreacja	Kruszywa/kopaliny	Zasoby wodne	Sieć komunikacyjna	Sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	Turystyka	
wartość		0.24	0.24	0.63	0.48	0.45	0.24		0.10	0.10	0.08	0.05	0.05	0.11	0.05	0.11	
Współpraca z otoczeniem	0.20	2	1	2	0	1	2	1.60	1	1	2	0	0	1	1	2	1.60
Kultura	0.24	1	0	0	0	0	2	0.72	0	0	1	0	0	0	0	2	0.72
Lasy/tereny zielone	0.30	0	1	1	0	1	1	1.20	0	0	2	0	0	1	0	2	1.50
Kultura rolna	0.63	0	0	2	1	2	0	3.15	1	1	0	0	0	1	1	0	2.52
Turystyka	0.11	0	0	0	0	1	2	0.33	2	2	2	0	0	1	1	2	1.10
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	0.45	0	0	2	1	2	0	2.25	1	1	0	0	0	1	1	1	2.25
suma								9.25									9.69
Demografia	0.10	2	1	1	0	1	2	0.70	2	2	1	0	0	1	1	1	0.80
Migracje	0.10	2	1	1	0	1	2	0.70	2	2	1	0	0	1	1	1	0.80
Bezrobocie	0.12	1	1	1	0	1	1	0.60	2	2	1	0	0	0	0	2	0.84
Komunikacja publiczna	0.20	1	1	0	0	1	1	0.80	1	2	1	0	0	1	0	2	1.40
Sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	0.05	0	0	1	1	1	0	0.15	1	1	0	0	0	0	2	1	0.25
								2.95									4.09

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

TABELA 1 - SIEĆ OSADNICZA W GMINIE BRZEŹNICA (31.12.2015 r.).....	13
TABELA 2 - WYKAZ CIEKÓW WODNYCH NA TERENIE GMINY BRZEŹNICA	14
TABELA 3 KLASYFIKACJA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE BRZEŹNICA	15
TABELA 4 UŻYTKI ROLNE.....	15
TABELA 5 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE GMINY BRZEŹNICA.....	16
TABELA 6 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY BRZEŹNICA W LATACH 2008-2015...22	22
TABELA 7 DEMOGRAFIA GMINY BRZEŹNICA (STAN NA 31.12.2015 R.).....	22
TABELA 8 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY BRZEŹNICA W LATACH 2012-2015...23	23
TABELA 9 RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W LATACH 2012-2015.....	24
TABELA 10 RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W LATACH 2012-2015.....	24
TABELA 11 WYBRANE DANE DOTYCZĄCE BEZROBOCIA (STAN NA 31.12.2015 R.).....	25
TABELA 12 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2012-2015	26
TABELA 13 LICZBA BEZROBOTNYCH I OSÓB Z PRAWEM DO ZASIŁKU	26
TABELA 14 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2012-2015	27
TABELA 15 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2014 I 2015 ROKU	27
TABELA 16 ZATRUDNIE W GMINIE POD WZGLĘDEM LICZBY ZATRUDNIONYCH	28
TABELA 17 ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY W LATACH 2012-2015	29
TABELA 18 NOWO ODDANE MIESZKANIA I BUDYNKI NIEMIESZKALNE W GMINIE W LATACH 2012-2015.....	29
TABELA 19 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE W LATACH 2012-2015	30
TABELA 20 DODATKI MIESZKANIOWE PRYZNANE PRZEZ GOPS W LATACH 2012-2015	31
TABELA 21 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ.....	32
TABELA 22 CHARAKTERYSTYKA UJĘĆ WODY W GMINIE BRZEŹNICA	32
TABELA 23 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE BRZEŹNICA W 2015 ROKU.....	33
TABELA 24 ZESTAWIENIE PLACÓWEK NAUCZANIA I LICZBY UCZNIÓW W ROKU SZKOLNYM 2015/2016	36
TABELA 25 ILOŚĆ UCZNIÓW W GMINIE BRZEŹNICA W LATACH 2006-2015	36
TABELA 26 CYKLICZNE IMPREZY KULTURALNE I SPOROTWE W GMINIE	38

TABELA 27 PLACÓWKI KULTURALNE W GMINIE	38
TABELA 28 ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ I PRYWATNE PRAKTYKI LEKARSKIE W GMINIE W 2015 ROKU	39
TABELA 29 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	40
TABELA 30 ŚLEDZTWA I DOCHODZENIA WSZCZĘTE NA TERENIE DZIAŁANIA KPP W ŻAGANIU W 2015 ROKU	42
TABELA 31 DOCHODY BUDŻETU GMINY WG DZIAŁÓW W 2012 I 2015 ROKU	43
TABELA 32 WYDATKI BUDŻETU GMINY WG DZIAŁÓW W 2012 I 2015 ROKU	44
TABELA 33 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	46
TABELA 34 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	48
TABELA 35 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	50
TABELA 36 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	53
TABELA 37 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	55
TABELA 38 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	56
TABELA 39 ANALIZA SWOT GMINY BRZEŹNICA	59
TABELA 40 TWORZENIE WARUNKÓW ROZWOJU ORAZ SPRAWNEGO I BEZPIECZNEGO FUNKCJONOWANIA SPOŁECZEŃSTWA	65
TABELA 41 ROZWÓJ LOKALNEJ GOSPODARKI POPRZEZ WSPIERANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ NOWOCZESNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH	69
TABELA 42 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNO-ŚRODOWISKOWEJ	71
TABELA 43 OCHRONA WALORÓW KULTUROWYCH GMINY ORAZ STWORZENIE OFERTY AGROTURYSTYCZNEJ GMINY	74

Rysunek 1 – Herb Gminy Brzeźnica	10
Rysunek 2 – Gmina Brzeźnica na tle województwa Lubuskiego	11
Rysunek 3 – Gmina Brzeźnica	12
Rysunek 4 – Głaz narzutowy "Ołtarz"	16

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej	48
WYKRES 2 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska.....	50
WYKRES 3 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego.....	52
WYKRES 4 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej.....	54
WYKRES 5 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej.....	55
Wykres 6 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego	57
Wykres 7 SWOT GMINY BRZEŹNICA.....	62
Wykres 8 TOWS GMINY BRZEŹNICA.....	62
Wykres 9 SWOT /TOWS GMINY BRZEŹNICA	63